

Pussel blir bra julklapp

MILJÖN. Begagnade sällskapsspel i bra skick och gamla pussel som bara ligger hemma i skåpen blir en utmärkt julgåva till ungdomar i Litauen. Det tipset ger **Britt-Marie Lundberg** på Emmaus. Fram till lucia tas gåvor emot.

SIDAN 2

Kosovo erbjuds självstyre enligt åländsk modell

NYHETER. Serbien erbjöd i går provin- sen Kosovo självstyre enligt Ålands modell då parterna träffades för förhandlingar i Bryssel. Den serbiske ministern för Kosovo-frågor **Slobodan Samardzic** beskrev den åländska självstyrelsen som både fram- gångsrik och fungerande.

Kosovo har redan en längre tid lagt fram kravet på självständighet, ett krav som Ser- bien dock inte vill tillmötesgå. I stället har den serbiska ledningen presenterat olika modeller för självstyre och nu senast alltså den åländska.

Att Åland lyfts fram som en lösning i kon-

flikten mellan Serbien och Kosovo är dock ingen överraskning för riksdagsledamot **Elisabeth Naclér** som redan under flera års tid upprepade gånger har kontaktats av serberna för att informera om Åland.

SIDAN 7

Öppenhet om valfinansiering

NYHETER. De flesta invalda i lagtinget redovi- sar öppet hur mycket pengar de lagt ner i sina valkampanjer, trots att Åland saknar en lag om det. Det är bara **Barbro Sundback** (s) som inte vill berätta hur mycket pengar hon själv lagt ner, av de som Nya Åland frågat.

Partierna har sammanlagt lagt ner 350.000 euro på lagtingsvalet, med liberalernas som mest satsande.

– Men vi tar också med absolut alla kostnader, inklusive löner och resor, säger partisekreterare **Christina Johansson-Gammals**. SIDORNA 4-5

Därför försenas rikstidningar

NYHETER. Att prenumeranter blir utan riks- tidningar ibland på helgen beror inte på posten. En vanligare orsak är att flyget är försenat, men det finns även andra förklaringar.

SIDAN 3

Flydde på fyllan

NYHETER. En man i 30-års åldern dömdes i går i Ålands tingsrätt för sjöfylleri, för brott mot stadgarna i landskapslagen om fritidsbå- tar och för tredska mot gränsbevakningsman. Mannen hade flytt från sjöbevakarna och när han greps konstaterades en alkoholhalt på 2,18 promille i blodet.

SIDAN 5

Åland har lägsta skatterna

NYHETER. Brändö, Hammarland och Saltvik är de enda kommuner i hela Finland som sänker skattesatsen år 2008. Åland har också den lägsta genomsnittliga kommunala inkomstskattesatsen i hela Finland, 16,78 procent.

SIDAN 6

Julpeng för sjukskötarna

NYHETER. En julpeng på 270 euro kan sjuk- skötarna på Åland sannolikt räkna med i år. Pengen finns med i det avtal som Tehy nu har ingått på rikssidan för fyra år framåt. Tehys organisationssekreterare **Jörgen Erlund** hade i går ännu inte hunnit studera avtalet i detalj, men har plockat ut vissa uppgifter.

SIDAN 5

Wilén-verk på ny julöl

NYHETER. Konstnären **Jonas Wilén** har designat etiket- ten och sexpackskartongen för Stallhagens nya julöl.

När bryggeriet fick se konst- närens motiv döpte de ölet till ”Julbock”.

SIDAN 9

Hållbart bygge. Byggnadsingenjören Dan Jansén har byggt familjens halmhus i Västerkalmare.

Foto: ANDREAS DIENERT

Hållbart hem för miljövän

REPORTAGE. Dan Jansén, som ställde upp för HUT-gruppen i valet, lever som han lär. Först byggde han och frun **Annika** en som- marstuga av halm, och sen tog de itu med nästa bygge – ett stort hus av samma material

åt den växande familjen i Jomala Västerkal- mare.

– Många har varit hit och tittat. Enligt en tysk är det här Nordeuropas största privata bostadshus av halm, berättar han.

I dag, åtta år senare, är huset i det närmas- te färdigt. Byggt av halm från grannbyn och lokal lera och med en snart ombyggd elbil i garaget.

SIDORNA 16-17

kultur

8

Exlibris, bokägarmärken, ställs just nu ut i Ålands museum. Nyan har varit där.

historia

10

Forskaren **Kenneth Gustafsson** berättar om ”maskindelar” som Kökar inte ville ha 1944 och som hamnade på Storklubb. Det var vapen som skulle gömmas.

sport

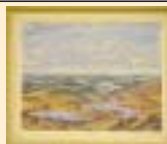
18

Årets lovande damdomare **Ivana Zukovski** har nya mål i sikte.

åland 24

Se luciakandidaterna sjunga på Åland 24.

Erik Juselius
Eckerö
havsbild

Thure Malmberg
Kvarn

www.mariehamnskonsthandel.com

Avenir
Kaptens-
målning

Annika Orre
Epost: annika.orre@nyan.ax
Telefon: 528 450

Gamla grejer kan göra stor nytta

Både gamla grejer och nya saker skickas nu i stora lass från Åland till Litauen.

Ett tips: låt inte gamla spel och pussel ligga i skåpen. De kan vara välkomna julklappar åt barn och ungdomar som inte är bortskämda med nöjen. Kartonger behövs också.

Det är femte året nu som Emmaus packar julklappar som skickas till Litauen. Offerviljan bland ålänningar bara växer. Begagnade prylar och kläder i gott skick gör stor nytta för rätt mottagare.

Nu har första sammanpackningen skett. Men ända fram till lucia finns möjlighet att lämna saker till Emmaus.

Tio barn

Jenny Lindgren har just kommit tillbaka från en två veckors praktik på centret Nendre för mammor och barn i Vilnius i Litauen. Ett center som skapats av Ålands fredsinstitut och Emmaus för att hålla samman familjer bestående av ensamstående mammor och deras barn.

– Det är för att förhindra att barnen kommer på barnhem som hemmet finns, säger Jenny Lindgren samtidigt som hon ser ut över det julklappsberg som samlats på Emmaus.

– Det finns kvinnor som har upp till tio barn. Kanske var de dessutom arbetslösa. Det är klart att alla gåvor är välkomna då. Jag vet att de verkligen betyder mycket.

Åländsk tomte

Nendre startade 1998. Nästa är väntar alltså 10-årsjubileum.

Justina Donielaite från Litauen är projektledare vid Ålands fredsinstitut och hon kan också vittna om att klapparna är välkomna.

– Barnen på Nendre är faktiskt helt övertygade om att tomten kommer från Åland, skojar hon.

Katapult packade

I går var första dagen som

Rena tomteverkstan. Klappar slås in i stora mängder för att glädja behövande i Litauen. Här Jenny Lindgren, nyligen hemkommen från Nendre, Justina Donielaite från Fredsinstitutet och några ungdomar från Katapult; Emil Grönvall, Jenni Henriksson, Celie Scott, ledare Tove Sjövall och Marie Mattsson.

ett gäng ungdomar från Katapult kom och hjälpte till med att packa julgåvorna. Packningen ska fortsätta i omgångar fram till ett par dagar efter lucia, då lastbilen far iväg.

I fjol blev det 1.200 paket. I år kan det bli mer.

Britt-Marie Lundberg på Emmaus är speciellt glad över en stor laddning från Föglö innehållande 735 par sockor, 108 tröjor, 38 par vanter, 1 mössa och 1 halsduk. Det är **Charlotta Englund** som samordnat försändelsen.

– Vi gör som Karl-Bertil gör på julafton, brukar vi på Emmaus säga, berättar Britt-Marie Lundberg. Vi tar från de rika och ger till de fattiga. På så sätt får vi en gränslös jul.

Kartongbrist

Ett sista tips för den som ännu vill vara med och hjälpa. Rena begagnade kläder och leksaker välkomnas. Dessutom har man just nu brist på kartonger och lådor.

Kolla hemma i garderober och källare. Som julklapp-

slåda gör kartongen större nytta än i återvinningscontainern.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

Foto: FREDRIK TÖRNROOS
foto@nyan.ax

Gör nytta. Att julklapparna från Åland gör gott kan Justina Donielaite och Jenny Lindgren intyga. Julklappar skickas i år för femte året. Fram till lucia går det att lämna in kläder och leksaker till Emmaus.

Välkommen till Byggis

BADDAG

torsdag 22 november

-20% på
Höganäs
kakel & klinker
Representant på plats
hela dagen

-15% på
hela sortimentet
Häfa badrum
Representant på plats
kl 12 - 16

TFN *28 011, BUTIKEN 28 170, TRÄDGÅRD 28 162,
BYGGLAGRET 28 174 ÖPPET: VARD. 8-17,
TORS. 8-19, (Bygglagret 8-17), LÖRD. 9-14

www.byggvaruhuset.ax

Alfågeln fick grundkänning

■ På måndagen, klockan 13.15, fick skärgårdsfärjan Alfågeln grundkänning vid Algrundet i det så kallade Trutgrundshålet, en smal passage 15 minuters körväg före Kumlinge, från Lappohället.

– Det var ett tekniskt fel, säger sjötrafikchef **Bo Karlsson**. Styrningen lydde plötsligt inte. Färjan smällde i grundet, men kunde genast fortsätta sin färd.

Det fanns bara två passage-rare ombord. De kände av att det small till. Alfågeln hade startat klockan 12.20 från Torsholma. Den körde in till Kumlinge och vände tidtabellsenligt där.

Senare på kvällen i Hummelvik undersöktes skrovet av dykare **Olle Eriksson**.

– Det hade inte uppstått några allvarliga skador, säger Bo Karlsson. Den så kallade iskniven, en tjock metallbit i fören, var böjd. Skadan behöver inte åtgärdas före vårdockningen.

Någon sjöförklaring i saken är inte aktuell, endast en rapport från färjan till sjötrafikchefen om vad som hänt.

Alfågeln fortsatte på tisdagen att gå i trafik som vanligt. (ka-f)

Spoven hade roderproblem.
Foto: ERKKI SANTAMALA

Spoven hade tekniska problem

■ På måndagsmorgonen vid halv åttatiden vid infarten mot Lappo upptäckte skeppare **Alf-Erik Sjögren** på skärgårdsfärjan Spoven att rodet inte längre lydde order.

– Jag kopplade in reservrodet och gick sakta in till Lappo och sedan till Asterholma där fartyget kunde repareras, berättar han.

Det var enligt honom flänsbultarna mellan rodet och hjärtstocken som hade brustit.

Spoven trafikerar Torsholma-Lappo-Asterholma och att den blev liggande nästan en hel dag innebar en del problem för skärgårdsborna. Bland annat fick de skolbarn som skulle till Brändö fara till sin skola med privat båt.

– Turligt nog har vi händiga gubbar här ute, säger Alf-Erik Sjögren och konstaterar att felet var avhjälpt vid halv fem samma eftermiddag. (ka-f)

Jomalaliberaler valde ny styrelse

■ Vid senaste veckans höstmöte valde liberalernas lokalavdelning i Jomala ny styrelse och drog upp riktlinjer för det stundande årets arbete. Till ordförande återvaldes **Saija Petäjä** och till viceordförande **Roger Eriksson**, likaså återval.

Övriga styrelsemedlemmar är **Sirpa Eriksson**, **Kaj Backas** och **Jorma Lehtinen** med **Linda Adolfsen** och **Alf Åkerholm** som ersättare. (la)

Försenade helgtidningar är inte postens ansvar

Många irriterade tidningsläsare blev utan tidningar från riket i lördags. Igen. Problemet berodde på att flyget var försenat. Igen.

– Vårt ansvar börjar först när tidningarna är framme hos oss, säger **Roger Forsberg** vid Posten som svar på den kritik som rikstatts mot Posten på Åland. Vid Hufvudstadsbladet är man inte heller nöjda.

– Klockan 7.30 har vi deadline, väntar vi längre än så med att börja dela ut lokaltidningarna hinner vi inte dela ut dem före överenskommen tid, det vill säga klockan 10.30 i stan, 12.00 på landet och 17.00 i skärgården. Det här känner man till på Hufvudstadsbladet, säger **Roger Forsberg**, enhetschef för tidningsutdelningen vid Posten.

Håller flygtidtabellen landar planet klockan 7.00, men i lördags anlände flyget en hel timme försenat.

– Hade vi väntat på dem, hade vi inte varit klara att börja utdelningen förrän vid nio och det hade varit alldeles för tajt för att vi skulle klarat av att hålla tidsramarna.

Olika orsaker

Varför det var försenat denna gång känner Roger Forsberg inte till.

– Vanligen beror det på något tekniskt fel, ofördelaktigt väder eller på att tidningarna levererats för sent i andra änden.

Hur ofta flyget är försenat vågar han inte svara på.

– Men det förekommer.

Finns det några andra orsaker till att utdelningen blir försenad eller uteblir helt under helgen?

– På lördagar kommer de med

Helgrångel. Under helgen har de flesta lite mer tid än vanligt över att ägna sig åt att läsa. Tyvärr är det just då som utdelningen av rikstidningarna krånglar mest.
Foto: JONAS EDSVIK

flyg från Helsingfors. På söndagar kommer de med färjan från Åbo. Det är många led innan tidningen är här och det är respektive tidning som ansvarar för dem.

– Vårt ansvar börjar först när tidningarna är här, vi har ingen insyn i hur transporterna sköts innan tidningarna når oss.

Ingen extrautdelning

Den som ringde Postens servicetelefon under lördagen fick information om att utdel-

ningen uteblev ”på grund av transportproblem”.

– Blir man av andra orsaker utan tidning är det bara att lämna namn och adress efter pipet så får man tidningen. Bor man i stan och lämnar meddelande före klockan 12 på lördagar får man den samma dag, annars på söndagen. På landet får man den med nästa utdelning, det vill säga tillsammans med söndagstidningen. Telefonsvaren avlyssnas varje dag, också söndagar.

Alternativet att köra i gång

en andra utdelning finns i dagsläget inte.

– Nej, vem skulle betala för det? Det är frågan om en täckande utdelning, det vill säga över hela Åland. Det innebär omkring 30–40 linjer med lördagsersättning för omkring två timmars arbete plus alla kilometerkostnader. Inte är det heller säkert att den ordinarie personalen skulle ställa upp, folk har ju andra planer.

– Vad det skulle kosta har jag ingen aning om. Vi har

aldrig gjort det och har inte heller beredskap för nåt sånt.

Hur många prenumrerar på rikstidningar och berörs av dessa förseningar?

– Det är frågan om cirka två-tusen.

De försenade utdelningarna gäller inte bara Hufvudstadsbladet, utan samtliga rikstidningar med helgutdelning på Åland eftersom dessa samdistribueras.

LINA ANTMAN
lina.antman@nyan.ax

Hufvudstadsbladet: Något måste vi hitta på

Inte heller vid Hufvudstadsbladet är man nöjd med att tidningarna så ofta kommer en dag för sent till sina prenumeranter.

– Jag fick veta först i dag på måndagen att tidningen inte delades ut under lördagen, säger **Gösta Gustafsson**, distributionschef vid Hufvudstadsbladet.

Inte heller han känner till orsaken bakom förseningen.

Det är andra gången i november det krånglar med helgutdelningen.

– Förra gången berodde det på att tidningarna i miss-tag åkte i väg med fel flyg. Vi använde ett extra flyg för rikstidningarna, vilket man tydligt hade missat

på flygfältet och därför åkte tidningarna i stället med Air Åland som anländer först mot kvällen.

Känns inte bra

Från Hufvudstadsbladets sida är man inte nöjd med hur utdelningen fungerar i dagsläget.

– Nej, det känns inte rik-

tigt bra när det blir så här, vi ser gärna en förbättring.

Är ni beredda att betala mer för en extrautdelning?

– Nej, det tror jag inte. Vi betalar redan alldeles tillräckligt. Men däremot önskar vi bättre spelregler. Om man vid Posten på Åland har en deadline vid halv åtta och

flyget landar tio i känns det lite så där. Det handlar om tjugo minuter.

Visst hopp om förbättring finns dock för de åländska prenumeranterna.

– Något måste vi hitta på, för så här vill vi inte ha det.

LINA ANTMAN
lina.antman@nyan.ax

Glasruta krossad vid Vikingaåsen – igen

Vikingaåsens skola i Jomala har under det senaste halvåret fått flitig påhalsning av personer med en böjelse för att krossa fönster och i helgen var det dags igen.

– Det är mycket tråkigt när det händer sådant här, säger skoldirektör **Per-Olof Friberg**.

I augusti drabbades skolan av upprepade skadegörelse.

– Vi lyckades få reda på vilka som låg bakom skadegörelsen och fick tag i de skyldiga. I övrigt skötte polisen ärendet. Vi

polisanmäler all skadegörelse på skolan, det är ju kriminellt att göra så.

Elever bakom dåden

Sedan höstens incidenter har det varit lite lugnare ett tag, tills den senaste skadegörelsen i helgen.

– Sådant här går ofta i vågor. Vi brukar försöka reda ut varför barnen går åt skolan. Oftast är det frågan om en protest av något slag, men vad som är drivkraften bakom den aktuella skadegörelsen vet jag inte.

– Hittills har förövarna varit antingen nuvarande eller före detta elever i skolan.

Den här gången skadades en glasruta i entrédörren till skolan.

LINA ANTMAN
lina.antman@nyan.ax

Krossat glas. Dörren till Vikingaåsens skola har krossats i helgen. Den här glasrutan är fotograferad i ett annat sammanhang.
Foto: ERKKI SANTAMALA

Öppet om valfinansieringen även utan lag

Politikerna satsade egna

Lagtingspartierna satsade 350.000 euro totalt på höstens valkampanj.

Men Åland saknar en lag som tvingar de invalda att redovisa sin valfinansiering.

Men med bara ett undantag ha de Nya Åland ringt och frågat, berättat hur mycket de satsat personligen i valet.

För några år sedan motiverade Obunden samling i lagtinget att man också på Åland skulle lagstifta om redovisningsskyldighet av valfinansieringen, men frågan förföll.

– Det är viktigt veta hur olika partier har bindningar till andra externa organisationer, säger partiordförande **Gun-Mari Lindholm** (ob).

Hon agerar aktivt när Nya Åland tar upp frågan och uppmanar sina lagtingskolleger i partiet att ringa upp och berätta.

– Det har inte så stor betydelse om det är 50 euro, eller ens 200-300 euro, men vi kan absolut redogöra för allt vad partiet bekostat och också vad de invalda fått utöver egen finansiering.

Bindningar

Också liberalernas ordförande **Viveka Eriksson** vill ha öppenhet.

– Vi har inte diskuterat det i partiet, men min spontana reaktion är att man berättar. Jag skall fråga våra ledamöter och sedan är det upp till var och en göra som man känner.

Roger Nordlund, avgående centerordförande talar också för öppenhet.

– Jag tycker man skall ha största möjliga öppenhet så att man inte blir misstänklighord för olika bindningar

Behövs det en lag?

– Jag har inte sett några

större bekymmer hittills, så det är ingen högt prioriterad lagstiftning. I det här lilla samhället är det också en bra mediakontroll på oss, så jag hoppas det fungerar så långt.

Blivit van

Ålands framtids ordförande **Anders Eriksson** tycks också känna av kontrollen.

– Inte spelar det mig någon större roll, man har blivit van vid det. Det är ju en tidsfråga innan vi måste redovisa när vi går på toaletten.

Att behöva stifta en lag bara för att det finns en i riket tycker han inte är ett argument.

– Därmed inte sagt att jag är absolut motståndare till att stifta liknande lagar som i Finland.

Skeptisk

Ordförande **Johan Ehn** (fs) har inte funderat på att regler behövs om det här.

– Visst kan jag förstå att det finns intresse att se vilka kopplingar som finns om summorna är alltför stora. Däremot när det är mindre summor ser jag ingen större nytta.

Barbro Sundback, socialdemokraternas ordförande är däremot skeptisk till att redovisa sin personliga insats.

– Det är jättetungt med politik i allmänhet, och inte får vi anhålla om offentliga medel någonstans ifrån. Om någon får privata pengar så må de redovisa för det, men jag har helt finansierat min kampanj och hur mycket det kostat har ingen annan att göra med.

Hon tycker att nuvarande system gynnar de som har mycket pengar.

ULF WEMAN
ulf.weman@nyan.ax
tfn 528 442

Valreklam. Totalt 350.000 euro satsade lagtingspartierna på reklam inför höstens val. De flesta berättar gärna var pengarna kommer ifrån.

I riket måste valfinansiering redovisas

Sedan år 2000 har man i riket lagstiftning om redovisning av förtroendevaldas valfinansiering.

■ lagen om anmälan av kandidaters valfinansiering gäller i riksdags-, president-, kommunal- och EU-parlamentsval.

■ de redovisningsskyldiga är de som valts, samt officiellt utnämnda ersättare.

■ anmälan sker till justitieministeriet av de totala utgifterna i kandidatens valkampanj, en fördelning enligt egna medel och utomstående understöd.

■ värdet av varje enskilt stöd och namn på donator skall nämnas särskilt om värdet är minst 1.700 euro i riksdags- och kommunalval.

■ stöd utgörs av pengar, varor och tjänster, dock inte frivilligt arbete. Namnet på en privatperson som inte ger sitt samtycke behöver inte offentliggöras om värdet på donationen är mindre än 1.700 euro.

Redovisningsskyldig. Ålands riksdagsledamot Elisabeth Nauclér tvingades i vintras redovisa sin valfinansiering eftersom rikslagstiftningen gäller vid riksdagsval. Foto: ERKKI SANTAMALA

■ Åland saknar motsvarande lagstiftning för lagtings- och kommunalval.

■ Obunden samling läm-

nade in en motion i frågan förra lagtingsperioden, om att införa lagstiftning också på Åland, men motionen

begravdes i lagutskottet och förföll.

Källa: Lagtingsdirektör Lars-Ingmar Johansson

Obunden samling

Valbudgeten för partiet var 37.000 euro.

– Vi jobbar nu med den slutliga sammanställningen, och budgeten kommer nog att överskridas. Det blir kanske dryga 40.000 i valkostnader med allt, säger ordförande **Gun-Mari Lindholm**.

Partiet betalade ett utskick per kommun och exponerade lagtingskandidaterna i media två gånger. – I de annonserna var vi tillsammans, det gällde inte enskilda annonser eller valreklamer. Allt utöver det finansierade man själv.

Hennes egen valbudget var blygsam.

– Jag vill minnas att jag från egen kassa satsade 1.200 euro, några stora summor har ingen av oss lagt ut.

Några utomstående donatorer hade Gun-Mari Lindholm inte.

Gun-Mari Lindholm satsade 1.200 euro.

Efter intervjun ringer hon runt till sin lagtingsgrupp och ber ledamöterna ringa Nya Åland för att redovisa sin valfinansiering.

Fredrik Karlström:

– Jag hade ingenting i tidningarna och inget i radion, men del i en annons i XIT som

jag betalade 50 euro för. Det jag satsade på var mina stora banderoller som kostade ungefär 1.000 euro.

Kostnaderna betalade Fredrik Karlström ur egen ficka.

Mika Nordberg:

– Jag lade ut cirka 3.000 euro på min kampanj. Självt är bästa drängen, jag hade ingen extern finansiering. Jag målade bilen själv med egen spruta, nu har jag sålt alla grejer.

Danne Sundman gick inte att nå igår. (uw)

pengar

Socialdemokraterna

Partiets valbudget när det gäller lagtingsvalet var 60.000 euro.

– Vi kommer att måsta ta lån på 20.000 för att finansiera valkampanjen. I första hand finansierar vi det med valfondens pengar, säger ordförande **Barbro Sundback**.

Alla partimedlemmar om sitter på förtroendeuppdrag betalar en sorts partiskatt på arvoden.

– Nu kommer vi att höja patiskatten till två procent för att få bort lånet. det är förslaget till höstmötet.

Enligt henne har partiet inga utomstående donatorer.

De kandidater som velat köra en egen valkampanj har fått göra det med egen valfinansiering

– Jag har haft en egen annonskampanj som jag själv betalat, säger hon.

Men hur mycket pengar hon lade ner på den kampanjen vill hon inte berätta.

Camilla Gunell sitter ännu ett tag i landskapsregeringen innan den nya trätt till.

– Jag har ingenting emot att berätta det. Jag och **Carina Aaltonen** delade på tillsammans fyra annonser, plus en tackannons. Säg att jag satsat cirka 700 euro egna pengar.

Barbro Sundback berättar inte hur mycket hon satsat.

Tyvärr hade jag inga utomstående donatorer.

Carina Aaltonen:

– Eftersom det var en gemensam kampanj med Camilla så är det också samma summa för mig, 700 euro. Det var också helt egen finansiering.

Göte Winé är ersättare i lagtinget för Camilla Gunell och är så också hela nästa år då hon är på mammaledigt.

– Min egna valbudget var 500 euro. Jag tror det gick någon euro över, men inte upp till 600. Och det här var egna hårt införtjänade pengar. (uw)

Frisinnad samverkan

Valbudgeten för partiet var 60.000 euro.

– Vi sammanställer just nu utfallet och vi ser ut att hålla oss inom budgeten. Den finansieras via partistöd från de senaste åren som vi samlat i ladorna. Men vi kommer också att behöva ta en checkkredit på cirka 10.000 euro, säger partiordförande **Johan Ehn**.

Enligt honom har partiet inga utomstående donatorer.

– Inte förutom medlemmar som har kunnat skänka någon hundralapp extra i samband med att man betalat medlemsavgiften.

Hur de enskilda kandidaterna finansierat sina extra insatser i valkampanjen vet han inte.

– Vi har inte koordinerat det centralt över huvudtaget.

Johan Ehn satsade cirka 1.200 euro.

Var och en skötte sin kampanj.

Han skall ta upp en diskussion i Fs lagtingsgrupp om man skall gå ut och offentligt redogöra för de invaldas valfinansiering.

– Jag ser inget större hinder för det, men vi måste diskutera saken.

Sin egen valfinansiering har han i alla fall något så när grepp om.

– Egna pengar satsade jag en tusenlapp i annonser, och så kopierade jag lite flygblad som kanske kostade 200 euro. Jag har fått lite sponsorer från några släktingar till en liten del av annonseringen. **Victoria Sundberg** och jag fick för en annons stöd av **Mikael Lagström**, men det var inga stora grejer. (uw)

Centern

63.000 euro satsade partiet i valkampanjen.

– Då borde allting vara medräknat. Finansieringen är med partistödet och eftersom vi under en lång period var utan partisekreterare så kunde vi lägga pengar på hög, säger vice ordförande **Veronica Thörnroos**.

Hon hade en egen kampanj som kostade 3.000 euro

Roger Nordlund satsade cirka 1.100 euro.

och som hon bekostade med egna pengar.

– Det är helt okej att redovisa sin valfinansiering, men jag tycker det är upp till var och en att göra det.

Partiets ordförande, **Roger Nordlund**, hade också en egen kampanj.

– Jag satsade cirka 1.100 euro på annonser. Det var min egen personliga insats med egna pengar. (uw)

Ålands framtid

Totalt hade partiet 40.000 euro i valbudget, enligt partiordförande **Anders Eriksson**.

Sin egen personliga valkampanj tror han att var två eller tre annonser i tidningen Åland.

– Jag har inte tid att rota med det, men jag, märk väl, tror att annonserna kostade runt 500 euro per styck.

Den egna valfinansieringen för Anders Eriksson skulle då vara cirka 1.000, eller 1.500 euro, plus andelen av partiets valkampanj.

Sina egna annonser bekostade han själv.

Tyvärr hade jag inga utomstående donatorer.

Ålands framtids andra lagtingsledamot, **Harry Jansson**, har inte heller haft några utomstående donatorer.

– Jag har satsat cirka 2.000 euro i an-

nonser och utskick till ett par tusen hushåll, det kan kasta på nån hundring hit eller dit. Och det är egna pengar.

Enligt Harry Jansson har partiets valbudget bekostats med partistödet, plus lån.

– Vi har inga utomstående donatorer. (uw)

Anders Eriksson satsade 1.000-1.500 .

Liberalerna på Åland

Partiets valbudget var 87.150 euro.

– Då har vi räknat in också lokalavdelningarnas och arbetsgruppernas kostnader, löner och möteskostnader, resekostnader, allt, säger partisekreterare **Christina Johansson-Gamals**.

Partiet finansierar valbudgeten med partistödet som fås via landskapsregeringen.

– Vi lägger undan årligen en summa. Nu tar vi lån över början på året, eftersom det tar tid innan vi får pengar från landskapet.

Partistödet betalas ut enligt de antal mandat partiet har i lagtinget. Liberalerna

Viveka Eriksson satsade 5.000 euro.

får den här mandatperioden en tredjedel av partistödet, eftersom man har 10 av 30 mandat.

Partiordförande **Viveka Eriksson** tycker inte det är några problem med att redovisa de invaldas valfinansiering.

– Jag tycker man skall ha en öppenhet, men vi har inte diskuterat det i partiet.

Hon lovar ta upp saken i lagtingsgruppen.

Själv satsade hon 5.000 euro i egna pengar.

– Jag hade ett antal annonser, affischer och utskick. Några utomstående donatorer hade jag inte. (uw)

Svårt greppa Tehy-avtal

En julpeng på 270 euro kan sjukskötarna på Åland sannolikt räkna med i år. Pengen finns med i det avtal som Tehy nu har ingått på rikssidan för fyra år framåt.

Tehys organisationssekreterare Jörgen Erlund berättar att att grundlönen under avtalsperioden skall stiga med mellan 350 och 650 euro.

Men i övrigt är det än så länge inte lätt att veta vad avtalet innehåller och vad tehyterna på Åland kan räkna med.

Tehys organisationssekreterare **Jörgen Erlund** hade i går ännu inte hunnit studera avtalet i detalj, men har plockat ut vissa uppgifter.

Avtalet gäller endast Tehys medlemmar, alltså inte sjukskötare som inte är anslutna till facket eller hör till något annat förbund. Det vanliga, vilket också finns inskrivet i lag, är att ett kollektivavtal gäller alla i samma bransch oavsett fackanslutning.

Avtalet är i kraft till slutet av 2011, vilket är en ovanligt lång tid.

Förtjänstutvecklingen skall under den tiden vara 22 – 28 procent. En lön på 2.000 euro i dag skall då ligga på 2.440 – 2.560 euro.

Samtidigt sägs att grundlönen under avtalsperioden skall stiga med mellan 350 och 650 euro.

Om löneförhöjningarna sägs att tyngdpunkten ligger på det första året, sammanlagt cirka 10 procent, med en allmän förhöjning, en 4 procents regleringsmån och justeringar av det som kallas undre lönegränser.

Och så julpengen på 270 euro, som betalas ut den 1 december i år. (ht)

Åländska kvoter säljs först?

Nytt upplägg diskuteras för sockerstödet

Nu pågår diskussioner mellan betodlarna och danska Sucros om vilka som skall prioriteras när sockerkvoterna skärs ner. De åländska odlarna ligger bra till om de vill sälja.

Odlarna får sälja 10 procent av sin kvot, enligt de regler EU har slagit fast. Det här har nu lagts upp så att Sucros diskuterar med odlarna i vilken ordning man får sälja.

– Det finns inget slutligt beslut än, men vårt önskemål är att de som har den sämsta lönsamheten får sälja först, säger odlingschef **Matti Kukkola** på Sucros. En viktig del här är transportkostnaderna, som har stigit för de åländska odlarna i och med att betorna skall till Säkylä istället för som tidigare till Salo.

– Men saken är inte fullt så enkel. Skördenivån på Åland är högre än på andra håll.

Kukkola säger att det inte är

Sucros som bestämmer vem som får lägga av och vem som fortsätter. Men man måste enligt honom tänka noga efter hur lönsamheten ser ut. Med ökade transportkostnader tycker han att alternativen för de åländska odlarna inte är så många. Betodlingarna har redan nästan halverats från drygt 1.000 till 540 hektar.

Röstning

När det finns ett förslag till branschavtal så får odlarna rösta om de anser att villkoren är sådana att de kan fortsätta. Matti Kukkola tänker sig att det här kan bli någon gång i mitten av december.

– Ett slutligt beslut måste finnas i mitten av januari, så det är en tuff tidtabell, konstaterar han.

Det slutliga beslutet fattas av statsrådet efter att förslaget har getts till jord- och skogsbruksministeriet för beredning. (ht)

Böter för sjöfylleri

■En man i 30-års åldern dömdes i går i Ålands tingsrätt för sjöfylleri, för brott mot stadgarna i landskapslagen om fritidsbåtar och för tredska mot gränsbevakningsman.

Två patrullerande sjöbevakare noterade i augusti i radarn att en fritidsbåt i Österhamn i Mariehamn framfördes med en hastighet på 50 kilometer i timmen där endast 12 är tillåtet. Då sjöbevakarna kom fram till båten såg de att den kördes av en man och också att det fanns en kvinnlig passagerare ombord.

Trots upprepade signaler om att stanna fortsatte de i fritidsbåten sin färd men greps senare efter Lemströms kanal. Kanalen, där hastighetsbegränsningen är 9 kilometer

i timmen, passerades i cirka 80 - 90 kilometers hastighet och föraren av båten gjorde sig dessutom skyldig till ytterligare ett brott nämligen att släcka lanternorna ombord.

Då mannen slutligen greps hade han en alkoholkhalt på 2,18 promille i blodet.

Händelseförloppet ledde till sammanlagt fyra åtalpunkter mot mannen. Åtalet för hastighetsöverskridningen i Lemströms kanal och för de släckta navigeringsljusen förkastades dock eftersom den kvinnliga passageraren vid det skedet hade övertagit roddet.

Men i tre åtalpunkter fann tingsrätten mannen skyldig. Domen blev 75 dagsböter a 6 euro eller 450 euro. (tt-s)

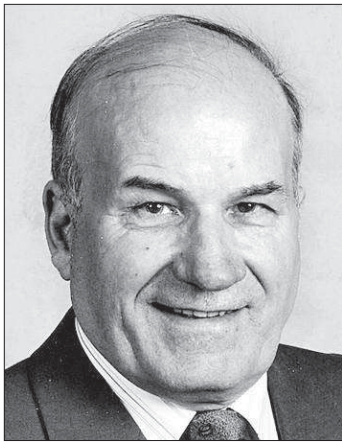
Maj-Len Lindholm
Epost: majlen.lindholm@nyan.ax
Telefon: 528 449

familjen

Dagens namn

HILMA

Gratulerar 75 år

RUNAR LÖNNBLAD
Namn: Erik Runar Lönnblad.
Född: den 27 november 1932 i Saltvik.
Bor: vid Äsvägen i Mariehamn.
Yrke: pensionerad yrkeslärare.
Intressen: många.
Familj: hustru Runa-Lisa, född Söderlund, barn Siv, Gerd, Britt och Åsa. Barnbarn Frida, Hanna, Lisa, Erik, Johan, Måns och Rufus.
Födelsedagen: firar inte, är bortrest.

Gratulerar 80 år

MARJATTA MOLIIS
Namn: Salme Marjatta Moliis.
Född: den 25 november 1927 i S:t Mickel.
Bor: i Saltvik Nääs.
Familj: tre barn, Bengt, Barbro och Marianne. Tre barnbarn; Sara, Björn och Marianne. Två barnbarnsbarn; Robbie och William.
Födelsedagen: firas endast inom familjen.

TACK

Stort
TACK
för all uppvaktning
Kurre Lundberg

Hjärtligt
TACK
till alla som kom ihåg mej på min 90-årsdag.
Bengt Johansson

DÖDA

Vår käre

Christer Jack Randolph Mattsson
* 12.12.1954 + 11.11.2007

Nu har Du gått ur tiden och lämnat oss för gott. Men minnet finns för alltid i musiken som Du gav. Vi önskar Dig nu vila och plats i änglakören Tack för vackra toner som Du givit oss. Tack för ljusa minnen som av Dig vi fått

Mor och Far
Klas-Göran, Kenth och Anne med familjer
Övrig släkt och vänner

Jordfästningen äger rum lördagen den 1.12.2007 kl. 13.00 i Jomala kyrka. Den som vill hedra Jacks minne kan göra en inbetalning till Ålands Musikinstitut Jack Mattssons minnesfond, kontonummer 660100-3415122. Minnesstund i församlingshemmet.

Skatterna klara för alla kommuner

Alla sexton kommuner har nu fastställt sina skattesatser för år 2008 och i de flesta förblir kommunal-skatten oförändrad nästa år.

Finström är den enda som höjer jämfört med år 2007.

Åsub har sammanställt skattesatserna för samtliga åländska kommuners inkomstskatt och fastighetsskatt för nästa år.

Statistiken visar att tre kommuner, Brändö, Hammarland och Saltvik, sänker kommunal-skatten nästa år. Endast en kommun, Finström, höjer, medan resten behåller kommunal-skatten oförändrad.

– Vi höjer för att inte få ett för stort underskott i budgeten, säger Finströms kommundirektör Katarina Sundberg.

Den totala genomsnittliga skattesatsen på Åland för 2008 blir 16,70 procent, en sänkning med 0,03 procentenheter från 2007.

Slopat för fastighet

Sund har slopat fastighetsskatten för stadigvarande bostad nästa år, vilket leder till att det år 2008 endast är två kommuner som har skatt på stadigvarande bostad, Finström och Geta.

Samtliga kommuner bibehåller 0,9 procents skattesats för övriga bostadsbyggnader. Den allmänna skatteprocenten, som fortsättningsvis har ett genomsnitt på 0,28, berör till exempel industrifastigheter, stugbyar och liknande.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax
tfn 528 442

Sjunker totalt sett.

Den genomsnittliga inkomstskatten i åländska kommuner blir 16,70 nästa år. Det är 0,3 procent lägre än 2007, det visar Åsubs sammanställning.

Grafik: MONICA FOGELSTRÖM

Åland har lägsta kommunskatterna

■ Brändö, Hammarland och Saltvik är de enda kommuner i hela Finland som sänker skattesatsen år 2008. Tendensen i riket är att fler än var fjärde kommun, sammanlagt 119 stycken, höjer sin skattesats, på Åland är det bara Finström som gör det.

Enligt förhandsuppgifter från Kommunförbundet är den genomsnittliga skattesatsen i Finland 18,55 procent år 2008. Det

Skattesatser för kommunal inkomstskatt och fastighetsskatt 2007 och 2008								
	Kommunalskatt, procent		Fastighetsskatt, procent				Allmän skatteprocent	
	2007	2008	Stadigvarande bostad	Annan bostad	2007	2008	2007	2008
Brändö	18,00	17,00	0,00	0,00	0,90	0,90	0,00	0,00
Eckerö	18,00	18,00	0,00	0,00	0,90	0,90	0,60	0,60
Finström	18,25	18,50	0,10	0,10	0,90	0,90	0,75	0,75
Föglö	17,00	17,00	0,00	0,00	0,90	0,90	0,70	0,70
Geta	18,50	18,50	0,30	0,30	0,90	0,90	0,50	0,50
Hammarland	17,00	16,50	0,00	0,00	0,90	0,90	0,20	0,20
Jomala	17,00	17,00	0,00	0,00	0,90	0,90	0,50	0,50
Kumlinge	18,50	18,50	0,00	0,00	0,90	0,90	0,40	0,40
Kökar	18,50	18,50	0,00	0,00	0,90	0,90	0,60	0,60
Lemland	17,00	17,00	0,00	0,00	0,90	0,90	0,15	0,15
Lumparland	18,50	18,50	0,00	0,00	0,90	0,90	0,30	0,30
Saltvik	17,00	16,75	0,00	0,00	0,90	0,90	0,20	0,20
Sottunga	17,50	17,50	0,00	0,00	0,90	0,90	0,00	0,00
Sund	18,50	18,50	0,20	0,00	0,90	0,90	0,20	0,20
Vårdö	17,50	17,50	0,00	0,00	0,90	0,90	0,15	0,15
Mariehamn	16,00	16,00	0,00	0,00	0,90	0,90	0,12	0,12
Landskomm.	17,51	17,45	0,03	0,02	0,90	0,90	0,44	0,44
-Landsbygden	17,47	17,44	0,04	0,03	0,90	0,90	0,46	0,46
-Skärgården	17,73	17,52	0,00	0,00	0,90	0,90	0,33	0,33
Åland	16,73	16,70	0,02	0,01	0,90	0,90	0,28	0,28

Ålands statistik- och utredningsbyrå

är en ökning med 0,1 procentenheter. Den högsta skattesatsen i landet är 21 procent och den tillämpas i Karis, Pelkosenniemi, Pojo, Kestilä, Oulainen och Rantsila. Lägst är skattesatsen i Grankulla och i Mariehamn, där är den 16 procent.

Kommunförbundet redogör också för skattesatserna på landskapsnivå. Den genomsnittliga inkomstskattesatsen

Kom ihåg

- ■ **Ahveniset:** Jouluinen perhetapahtuma 25.11. Margaretagårdenilla kello 13.00. Piparkakkujen leivontaa (oma kaulin mukaan), joululauluja ja piirileikkejä. Joulupukin vierailua varten mukaan 5e arvoinen pikkujoulupaketti. Ilmoittautumiset 22.11. mennessä Tarjalle 050 328 0584 tai Tertulle 0400 324 053. Julaktig familjträff söndag 25.11 kl 13.00 på Margaretagården. Pepparkaksbakning (egen kavel med), julsånger och kringelekar. Ta med en lillajulspaket värd ca. 5 e för julgubbens besök. Anmälningar senast 22.11. till Tarja, 050 328 0584 eller Terttu, 0400 324 053.
- ■ **Hemslöjdsgillet i Mariehamn:** Höstmöte torsdag 22.11 kl 18.30 i stadsbiblioteket. Styrelsen.
- ■ **Mariehamns Pensionärsförening:** Onsdag kl 14.00 går vi alla till Röda Korsgården på Höstmöte. Vi väljer styrelse och funktionärer, fastställer verksamhetsplan och budgetförslag. Högintressant program: Tove Fagerholm berättar om "Runeberg och Fänrik Ståhl" Runebergssånger. Kafeservering. MPFinfo bl.a om julfesten, lotteri. Varmt välkomna!
- ■ **Steinerpedagogikens vänner:** Söndag 25.11 kl 13-16.00. Öppet hus med officiell invigning av Barnträdgården vid Mellangårdsvägen 2 i Strandnäs. Stöpring av bivaxljus, kreativt julpyssel och servering. Alla intresserade av vår verksamhet välkomnas! Höstmöte kl 18.00.
- ■ **Södra Lemlands Marthaförening:** Inbjudan till alla intresserade att kura skymning på Solkulla måndag 26.11 kl. 19.00! Högläsning och handarbetskväll med kaffe och trevlig samvaro. Välkomna!
- ■ **Södra Lemlands Marthaförening:** Möte på Solkulla tisdag 27.11 kl 19.00. Välkomna!
- ■ **Föglö östra marthaförening:** Marthauktion med servering lördagen den 24.11 kl 19. Bystugan i Sanda.

■ ■ **Geta marthaförening:** Julcafé 25.11 kl 13.00-16.00 på församlingshemmet i Geta. Tomteutställning, lotteri, tomten kommer kl 14.00. Alla från 0 till 100 år välkomna.
- ■ **Hammarlands FBKs damer:** Auktion på Hammarbo onsdag 28.11 kl 19.30. Gåvor mottages med tacksamhet.
- ■ **Haraldsby marthaförening:** Månadsmöte hos Ester Karlsson torsdag 22.11 kl. 19.00. Alla välkomna.
- ■ **VSV:** Månadsmöte måndag 26.11 kl 19.00 på Solbacka.
- ■ **VSV:** Kom ihåg anmäla er till lilla-jul festen senast måndag 26.11 48 036/Berit , 0457 569 2248/Bengt.
- ■ **Ålands aktiesparare:** Informationskväll onsdag 21.11 kl 19.00 i Ålands Hotell- och restaurangskola. Programmet står Alandia-bolagen för. VD Leif Nordlund berättar om Alandia-bolagens verksamhet som omfattar flera olika verksamhetsgrenar. Placeringschef Tony Karlström informerar om Alandia-bolagens placeringsverksamhet. Kom med och få en intressant information om ett av våra bolag som kanske inte är så välkänt när det gäller allt de gör! Kom ihåg att anmäla Dig till Stockholmskryssningen 19.1 2008!
- ■ **Ålands frimärkssamlarförening:** Valmöte onsdag 21.11. kl 19.00 i Ålands bildningsförbunds lokal, Ålandsvägen 36.
- ■ **Ålands fåravelsförening:** Kallelse till medlemsmöte, måndag 26.11 kl 19.00 på Naturbruksskolan. Välkomna!
- ■ **Ålands guider:** Höstmöte söndag 25.11 kl 16.30 på Ålands turistförbund. Efteråt gemensam middag på Maneechai. Anmälan till sekreteraren senast 22.11.
- ■ **Ålands lungskadeförening:** Höstmötet hålls på HandiCampen tisdag 27.11 kl 19.00 med mötesförhandlingar och servering. Ta gärna med era bilder från Gamla Valamo.
- ■ **Ålands marthadistrikt:** Föreläsning: Kvinna och kemikalier, tisdag 27.11 kl 18.00 i café Vreten. Inget anmälningsvång.
- ■ **Östra Saltviks Marthaförening:** Vi tillverkar julbocker av granris i Bogården torsdag 22.11 kl.19.00. Anmälan till Gun. Gamla och nya medlemmar välkomna.

Ny på Åland

TACK

Ett varmt tack till alla som hedrat minnet av vår kära mor och syster

Gunni Stenmark

Tack till personalen på Odalgården och Gulläsen för all omvårdnad.

De anhöriga

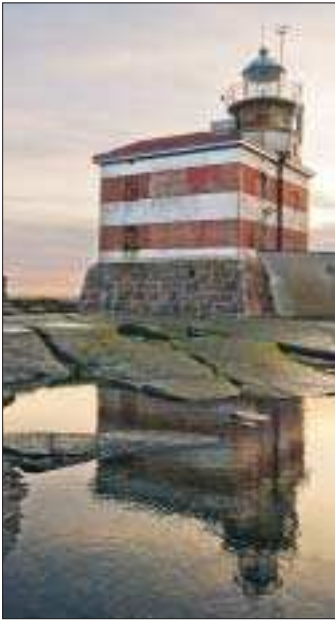
Vrak nära Märket i tv:s Vrakletarna

■Torsdag kväll sänds i SVT 1 klockan 21.30, vår tid, det andra avsnittet i serien "Vrakletarna".

Program innehåller ett avsnitt om vraket av ångfartyget Hesperius, som ligger innanför den svenska gränsen, strax väster om Märket. Programledaren **Jonna Ulin** gör sitt första vrakdyk vid platsen. Hesperius sjönk 1884.

Vrakletarna är en serie bestående av åtta avsnitt. I det första avsnittet i förra veckan hittades ett unikt 1600-talsvrak norr om Gotska Sandön. Tre av programmen berör vrak som hittats i Roslagen.

Serien har skapats i samarbete med dykföretaget Deep Sea productions vars fartyg Franklin iakttogs i somras utanför Märkets fyr. (ka-f)

Vrak i väster. Väster om fyrlandet Märket, på svensk vatten, finns vraket Hesperius. Det kan man se på tv torsdag kväll. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Åländsk sågspelare i Bolibompa

■En ovanlig åländsk förståelse kunde ses i tv:n i tisdags kväll.

Det var **Sanna Kroneld**, född **Lindström**, som framträdde i Rekordbyrå i Bolibompa, med att spela på såg.

Sanna Kroneld, som är bosatt i Stockholm, har tidigare

spelat såg i radions Rix FM.

– Det var min pappa **Bror Lindström** hemma på Åland som lärde mig konsten, berättar hon för Nya Åland.

Till vardags jobbar hon inom färdtjänsten. Hon har varit bosatt i Stockholm i 20 år. (ka-f)

Studiedag om jämställdhet

■På lördag den 24 november anordnar Folkhälsan och Ålands fredsinstitut en gemensam studiedag kring jämställdhet där vikten av arbete över könsgränserna betonas.

Föreläsare under studiedagen är **Mats Berggren** från Pappagrupperna i Sverige, som bland annat kommer att tala kring jämställdhetsfrämjande insatser i samhället och om hur män och killar upplever jämställdhet.

Petra Berg och **Tua Åström** från Folkhälsan på Åland

berättar om den lokala pappa- och tjejgruppverksamheten på Åland, om försöksverksamhet med mamma- och killgruppverksamhet, samt om nyheterna Ronja och Birkgrupper för lågstadielever.

Alla intresserade av att vidga sitt perspektiv i jämställdhetsfrågor antingen inom sitt yrke, eller privat, hälsas välkomna.

Anmälningar till Folkhälsans kansli på telefon 17 430 senast i dag, onsdagen den 21 november. (ka-f)

Rattfull smet från polisen

■En bilist smet vid ettiden i går på eftermiddagen från en poliskontroll i Bomarsund i Sund.

Efter ett större polispådrag

påträffades personen en knapp timme senare.

I den blåskontroll som gjordes konstaterades en alkoholhalt på 0,63 promille.

Åland modell för Kosovo

Serbien föreslår att Kosovo skall få Ålandsstatus.

Den åländska självstyrelsemodellen beskrivs i förhandlingarna som både framgångsrik och fungerande.

Nu vill Serbien vill ge Kosovo ett självstyre som är uppbyggt som det vi har här på Åland. Det förslaget lades fram i går då representanter för Serbien och Kosovo träffades under EU:s och USA:s medling i Bryssel.

Kosovo har redan en längre tid lagt fram kravet på självständighet, ett krav som Serbien dock inte vill tillmötesgå. I stället har den serbiska ledningen presenterat olika modeller för självstyre och nu senast alltså den åländska.

– Vi presenterade igen en framgångsrik, fungerande självstyresmodell, det vill säga Finlands Åland, sade den serbiske ministern för Kosovo-frågor **Slobodan Samardzic** efter mötet i går.

Vill ha självständighet

Det verkar dock som om Kosovo inte tänker acceptera något annat än självständighet. Uppfattningen är att provinsen sannolikt ensidigt deklarerar sig självständig.

Men förske parlamentsvalssegraren i området, **Hashim Thaci**, lovade ändå på tisdagen att Kosovo förhandlar om självständighet med EU och USA före en egentlig självständighetsförklaring.

Att Åland lyfts fram som en lösning i konflikten mellan Serbien och Kosovo är ingen överraskning för riksdagsledamoten **Elisabeth Naclér**.

Mot befolkningens vilja

– Jag har under många års tid upprepade gånger kontaktats för att berätta om Åland och självstyrelsen så förslaget är ingen överraskning, säger Naclér som, på serbiskt initiativ, även har besökt Kosovo.

Imponerad av självstyrelsen. Den serbisk-montenegrinske ambassadören Igor Jovic visade intresse för den åländska självstyrelsen vid sitt första officiella besök på Åland år 2004. Från vänster Jörgen Strand, Roger Nordlund, Viveka Eriksson samt ambassadören med sin dotter Ivana. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Det var också Elisabeth Naclér som massmedia i Bryssel valde att kontakta i går för att få en kommentar till serbernas förslag.

– Intressant i det här sammanhanget är att Finland år 1921, då Åland fick sitt självstyre, inte var ett rikt land och att beslutet i Nationernas förbund fattades mot befolkningens vilja, säger hon.

Bara som exempel

Naclér betonar att hon aldrig själv lyfter fram Åland som en modell som borde efterföljas utan bara som ett exempel. det gäller inte bara då hon kontaktas av stater i det forna Jugoslavien utan också då hon

bjuds in för att berätta om Åland i Japan, Kina, Indien och så vidare.

– Åland är ju intressant eftersom vi har haft självstyre så länge att vi kan redogöra för både positiva och negativa erfarenheter, för det som lyckats och som misslyckats, säger hon.

Som exempel på ett misslyckande lyfter hon fram samarbetet med EU.

– EU saknar beredskap för självstyrelseområden.

Lovprisade modellen

För tre år sedan var Serbien-Montenegros ambassadör i Helsingfors, **Igor Jovic**, på officiellt besök på Åland. Han

lovprisade då den åländska politiska modellen och menade att systemet skulle kunna fungera också på Balkan.

– Den åländska självstyrelsen är något vi behöver studera och senare implementera i vår region. Vi har förstås inte samma förutsättningar som Åland har med självstyrelsen garanterad i internationella avtal, men vissa aspekter av den åländska självstyrelsen kan var intressanta också för de nya staterna i forna Jugoslavien, sade Igor Jovic i samband med besöket år 2004.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN

/ (FNB)

tittle.tornroth@nyan.ax

OBS! Det händer

ONSDAG 21.11

ELANDELSLAGS-INFO

■ **Ålands naturbruksskola kl 18.30.** Information med anledning av elandelslagets beslut att delta i förplaneringen av ett eventuellt sjätte finskt kärnkraftverk.

FÖRFATTARBESÖK

■ **Stadsbiblioteket kl 18.30.** Författaren Thomas Brunell läser ur sina verk och diskuterar kring temat "Skrivandets resa mot nåd och onåd".

NÖJE

■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Dj Totte.

■ **Parks bar kl 22.00.**

Bartrubadur Mattias Nygren.

TORSdag 22.11

BINGO

■ **PAF Casino kl 19.00.** IFK bingo.

BOKUTGIVNING

■ **Ålands sjöfartsmuseum kl 19.00.** "Sjöhistorisk årsskrift för Åland". Utställningen "Navigare necesse est, om konsten att navigera" öppnar. Föredrag av Lars Soldaeus "Fiskköpare och sumpskeppare under tre sekel".

FÖRELÄSNING

■ **HandiCampen kl 19.00-20.30.** Mieke de Vries, föreståndare på Orion, berättar och ger råd om hur vi kan hjälpa våra barn ännu mera genom att anpassa vår omgivning bland annat genom färg, form, ljus, ljud och mat.

JULGATAN ÖPPNAS

■ **Mariehamn centrum kl 18.00-20.00.** Invigningstal av stadsdirektör Bjarne Pettersson, musik av Livning med Bengt Malmberg och Pia Lassila med mera.

MUSIK

■ **Lumparlands skola kl 19.00.** Psalmsångscafé med familjen Kiss-Deáki trio.

NÖJE

■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Bar dj.
■ **Parks bar kl 22.00.** Bartrubadur Mattias Nygren.

VERNISSAGE

■ **Ålands museum kl 18.00.** "Haddon Sundblom & Santa Claus". Roger Jansson inviger utställningen och elever från Ålands musikinstitut medverkar med sång.

Litteraturdagarna på bloggen www.kulturportalen.ax

ÖPPNA FÖRELÄSNINGAR INOM RAMARNA FÖR JÄMLIKHETSÅRET- 2007

Mänskliga rättigheter en jämlikhetsfråga?

Med anledning av Jämlikhetsåret 2007 kommer Ålands Diskrimineringsombudsman under hösten i samverkan med Öppna högskolan att anordna en föreläsningsserie inom temat "Mänskliga rättigheter en jämlikhetsfråga?"

Föreläsningarna är gratis och öppna för allmänheten. Ej krav på anmälan.

Plats: Högskolan, auditoriet, Norra Neptunigatan 17, Mariehamn

Tid: 14.00-16.00 (samtliga tillfällen)

28/11 Jämställdhet inom vården.

Föreläsare: Med.prof. Ewa Svahn

(Linköpings Universitet)

OBS! Kl. 14-16, Konferenscentret vid ÅHS

12/12 Idrott en arena för mångfald?

Föreläsare: Ped. Dok. Jesper Fundberg (Malmö Universitet)

VÄLKOMNA!

Rösta på Ålands Lucia 2007

via SMS

För att rösta:

Skicka ett SMS med din kandidats nummer till **173521**. Skriv så här: **RÖSTA LUCIA X**. Byt ut X mot numret på den kandidat du vill rösta på. Kostnad 0,95 euro varav 0,52 euro går till luciainsamlingen. Omröstningen är i kraft **t.o.m torsdag 29.11**
Stöd luciainsamlingen med 5 euro. Skicka ett **SMS** med **5 NYAN LUCIA** till **16323**. Kostnad 5 euro varav 3,20 euro går till luciainsamlingen.

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

” Det finns lika lite någon rätt att ha barn som rätt att ha hund. Det finns däremot en rättslig skyldighet att korrekt vårda.

JAN MYRDAL, författare, i SvD

Kulturhistoria i exlibris

Gunnar Johansson ställer ut sin samling på Ålands museum

Juha Pykäläinen har gjort åtta, Kurt Simons fem. Matts Dreijer, Rune Holmén och Lill Lindfors finns bland sådana som har ett. Det handlar om bokägar-märken, exlibris, som Gunnar Johansson samlar på och nu ställer ut i Ålands museum.

Gunnar Johansson berättar att han fick upp ögonen för exlibrismärkena i sin verksamhet som antikvariatsbokhandlare.

– Det kom ju in en del böcker med exlibris, säger han.

Det första åländska exlibris han fann och som också fick honom att börja samla fanns i en bok som tillhört **Torsten Simons**. Märket hör till dem som skapats av konstnären **Kurt Simons** och är ganska representativt för hela exlibriskonsten.

Torsten Simons var sjökapten och i den stiliserade bilden i hans exlibris finns därför ett gammalt segelfartyg, kanske en kogg eller något liknande. Texten är kort och koncis som också brukligt är: Exlibris T. Simons.

Lill Lindfors

Jan Kähre finns också bland dem som fått ett exlibris gjort av Kurt Simons. **Juha Pykäläinen**s åtta alster är alla gjorda för personer utanför Åland.

Lill Lindfors exlibris har gjorts av den produktive exlibriskonstnären **Hannu Paalasmaa**, men enligt Johansson inte på beställning utan på konstnärens eget initiativ. Paalasmaa har också begåvat en hel del andra kända personer med exlibris. Annars är det vanliga att den som vill

Ställer ut. Gunnar Johansson visar sin exlibrissamling i Ålands museum.

hålla sin boksamling samman och märkt själv gör en beställning och diskuterar motivvalet med konstnären.

Bland de exlibris som Gunnar Johansson nu ställer ut finns ett sextiototal gjorda för ålänningar eller personer med någon form av åländsk anknytning. Dessutom visar han ett drygt tjugotal andra exempel och även en del etiketter som inte riktigt räknas som exlibris, även några bokstämplar.

Bland det utställda finns, utöver de nämnda konstnärerna Simons, Pykäläinen och Paalas-

maa, alster av flera andra kända konstnärer.

Här finns till exempel heraldikern **Gustaf von Numers** som gjort **Edvard Björkenheims** och **Peter Wahlbergs** exlibris. **Axel Haartman** har gjort **Otto Anderssons**, **Carl-Gustaf Lilius Nils-Erik J Langs**, **Tapio Tapiovaara Fjalar Björkvists** och **Erik Bryggman Allan Wallenius** exlibris. För att bara ta några exempel.

Att samla exlibris är ganska populärt och det finns föreningar som ger ut egna publikationer både i Åbo och Helsingfors. Gunnar Johansson tillhör Åboföreningen och berättar att ett Ålandsnummer av föreningens publikation är under planering.

Hans eget exlibris har gjorts av **Jonas Wilén**.

Varför samlar man då på dessa små klisterlappar?

– De representerar ett stycke kulturhistoria och det är intressant att ta reda på något om personerna, de bokälskare, som finns bakom. Det är väl ungefär som att samla frimärken, säger Gunnar Johansson.

Och de är förstas väldigt värdefulla?

– Oftast inte. Värdefullast i min samling är det exlibris som konstnären **Louise Sparre** gjorde åt **Karl Stockman** 1905, men inte heller det är värt mera än några tior.

Det finns dock de som beting- ar högre priser.

– Någon gång kan man stöta på exlibris gjorda av **Helene Schjerfbeck** eller **Axel Gallen-Kallela**. De är mycket efterfrä-

gade och kan betinga priser på 250-300 euro.

Vill gärna ha tips

Trots att Gunnar Johanssons samling vid det här laget är ganska stor så vet han att det finns också åländska exlibris som han inte har.

– **Atos Wirtanen** hade till exempel ett exlibris gjort av **Tove Jansson** och jag saknar också **Robert Hancocks** exlibris.

I utställningen har han därför också placerat ut en tipslåda där den som vet om något åländskt exlibris som inte finns med gärna får lämna tips om det.

Gör ditt eget

För den som blir intresserad och vill lära sig göra egna exlibris ordnar museet med en verkstad på tisdag och torsdag nästa vecka under ledning av **Kirsi Strand** och **Tiina Barck**. Båda kvällarna arbetar man 18-20.

Gunnar Johanssons utställning kan ses på Torget i museet fram till årsskiftet

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Foto: **FREDRIK TÖRNROOS**
foto@nyan.ax

Fakta/Exlibris

- Exlibris, egentligen ex libris, är latin och betyder direkt översatt "ur böckerna".
- Exlibris kan antingen vara en stämpel på bokens pärm eller en etikett som klistras på pärmens insida.
- Kopparstick, träsnitt, linoleumsnitt har varit vanliga framställningsmetoder, numera används allt oftare offsettryck.
- Så kallade donationsexlibris kan förekomma i böcker som givits i donation. De talar om vem som skänkt till exempel en boksamling till ett bibliotek.
- Världens äldsta kända exlibris användes i Egypten omkring 1400 före Kristus. I Japan blev exlibris vanliga på 900-talet och i Europa under medeltiden. Sveriges äldsta bevarade exlibris är från cirka 1410.

Källor: "Slå Upp", Wikipedia, PO Bergmans hemsida.

Dreijer. Matts Dreijers exlibris, gjort av honom själv, finns i två upplagor på utställningen.

Julmarknad skall det bli

också i år på Eckerö Post & tullhus. marknadsdagar är lördagen 24 och söndagen 25 november, samt lördagen 1 och söndagen 2 december. Alla dagarna håller man öppet kl. 12-16,. Liksom tidigare är det **Mercedes** och **Peter Winqvist** på Gästhem Lugn & Ro som bjuder in till julmarknaden på Eckerö Post & tullhus.

Enligt arrangörerna ligger tonvikten ligger på inomhus-stämning och ett rikt utbud av kvalitetsprodukter. □

Sås och Kopp fick årets statspris

för barnkultur. Sås och Kopp, det vill säga **Pasi Hiihtola** och **Peik Stenberg**, samt översättaren **Jaana Kapari**, som översatt Harry Potter till finska. Båda pristagarna får 15.000 euro. Kultur- och idrottsminister **Stefan Wallin** delade ut priserna i Ständerhuset i Helsingfors på tisdagen, skriver FNB.

Duon Sås och Kopp har under närmare 15 års tid gjort fyndig barnmusik. Hiihtola och Stenberg har främst gjort sånger på svenska men på 2000-talet har de också uppträtt på finska under namnet Sotta ja Pytty.

I prismotiveringarna sägs det att duons musikaliska mångsidighet, den verbala schvungen och självironin också tilltalar vuxna.

Jaana Kaparis mest älskade arbeten är utan tvivel översättningarna av **J. K. Rowlings** Harry Potter-böcker som det hittills kommit ut sex av på finska. Kapari har också översatt sagor av **Oscar Wilde**. □

Med "Spelman på taket"

Firar teater Jacob i Jakobstad just nu sitt femtioårsjubileum. Uppsättningen har fått mycket god kritik. I Jakobstads Tidning skriver **Henrik Othman**: "En pjäs som roar, rör och engagerar, en underhållande föreställning som inte bara är glittrande skal utan som man lämnar med en och annan tanke, en regi som tar tillvara såväl möjligheterna till såväl masscener som intimitet och slutligen en ensemble som presterar".

Teater Jacob, som hör till de mest kända amatörensembleerna i Svenskfinland, gav **Spelman på taket** redan 1976 i en uppsättning som också den fick massor med lovord. □

"Hallonbåtsflykten",

Mika Nousiainens debutroman som än så länge endast finns på finska som "Vadelmavenepakolainen" skall bli film. Matila Röhr Productions har köpt filmrättigheterna och Nousiainen deltar redan i bearbetningen av boken till ett filmmanus, skriver FNB.

Romanen handlar om Mikko Virtanen, en finne som i sin själ är svensk. □

TEATERFÖRENINGEN I MARIEHAMN r.f.

Stormskärs Maja

Musikteater av Jussi Helminen efter Anni Blomqvists romansvit

FÖRESTÄLLNINGAR I MARIEHAMNS STADSHUS

23, 24, 25 och 30.11, 1, 2, på begäran 5, 7, 8, 9, 14, 15 och 16.12. Alla föreställningar börjar kl 19.00 utom den 25.11, 9.12 och 16.12 som är matinéer och börjar kl 14.00

23, 25 och 30.11 ÄR SLUTSÅLDA

Musik Matti Puurtinen **Svensk översättning** Jan Lindroos
Regi och scenografi Robert Liewendahl
Sånginstudering Catherine Frisk-Grönberg
Kapellmästare John-Adam Sjölund

Biljetter: **ÄLANDSBANKEN** Citykontoret, informationen tfn 291 300 (mån-fre 9.30-16.15) samt i Stadshuset 1 timme före föreställningen

Biljettpris: 15€/10€

Läs mer om föreställningen på:

www.teater.ax

ÅLANDS ÖMSESIDIGA
FÖRSÄKRINGSBOLAG

Jonas julbock pryder Stallhagens nya julöl

”Julbock” heter Stallhagens julöl i år. Både den juliga etiketten och sexpackskartongen är designad av åländska konstnären Jonas Wilén och motivet är inte helt överraskande en julbock. Men det var faktiskt etiketten som gav ölet dess namn, inte tvärtom.

tycker vi han lyckats med.

Uppskattad konstnär

Så var det namnet. – Vi hade väl en del förslag, men ”Julbock” kändes bra. Rätt och slätt.

Det nya ölet och den nya etiketten har tagits mycket väl emot bland kunderna, det vill säga affärerna.

– Det är jätteskoj att Jonas ville engagera sig. När vi sålde in julölet och berättade att han skulle designa den fick vi väldigt positivt spons. Han är en uppskattad konstnär.

Nytt recept

Julölet är framtaget enligt ett helt nytt recept med lite mörkare och sötare smak och mindre beska än Stallhagen Dark Lager. Går det bra, kommer man även sälja det nästa år.

– Tas julölet väl emot och smakar bra i många munnar så tar vi ju inte bort det. Fungerar det mindre bra, kommer vi att arbeta fram ett annat, men ett julöl tror jag nog vi kommer ha också nästa år.

– Innan vi bestämmer nåt definitivt måste vi självklart vänta in gensvaret från konsumenterna. Vi har tagit fram omkring 9.000 liter

julöl och det mesta hoppas vi ju ska vara slut strax efter nyår.

Eftersom julölet är ett mellanöl, kommer det att finnas till salu i de åländska butikerna, men också på ms Eckerö, Birka Paradise och i några utvalda affärer i Åbo.

Innan lillajul är det tänkt att det konstnärligt designade julölet ska vara på plats på butikshyllorna.

LINA ANTMAN
lina.antman@nyan.ax

Åländskt julöl på bordet i jul?

Om inte godare än andra julölsorter, så i varje fall snyggare än de flesta. Från Stallhagens sida hoppas man så klart på att ålänningarna hellre vill ha åländsk konst på julbordet än det vanliga lappländska ditot.

Foto: JONAS EDSVIK

Blomma utan änglavakt

Fräck tjuv stal Stinas änglatrumpet

Någon som uppenbarligen själv saknar gröna fingrar stal under natten till måndagen Stina Ekvalls prunkande änglatrumpet som prydde trapphuset i ett av husen på Skrakvägen – trots låst ytterdörr.

En stulen. Två änglatrumpeter pryder fortfarande trapphuset, men den största har någon klädfingrig plockat med sig. – En sån fräck stöld! säger Stina Ekvall upprört.

Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Porten till trapphuset stänger varje kväll klockan 21.00 och krukväxterna stod snällt på sin plats när hon kom hem vid 23-tiden på söndag kväll.

– Men i morse (läs: måndag) när jag kom ut var den största av mina tre änglatrumpeter försvunnen. Det är så otroligt fräckt gjort! säger Stina Ekvall som är mycket upprörd över stölden.

– Och hur nån kan ha stulit den trots att porten är låst, det begriper jag inte.

Att det skulle vara någon som bor i huset tror hon inte.

– Nej, de är så snälla alla som bor här, det vill jag inte tro.

Stor och ståtlig

För att pigga upp den trista, opersonliga trappuppgången hade hon ställt ut tre stycken

änglatrumpeter och den som försvann var enligt Stina Ekvall den största och vackraste i blomtrion.

– Den var över två meter hög så det är ju inget man bara tar under armen och traskar iväg med.

– Den hade 10-12 utslagna blommor och en änglatrumpet blommor vanligen tidigt på hösten, så hela kvarteret har varit här och beundrat

den. Den var så vacker.

Om händelsen kommer att polisanmälas vet hon inte.

– Det är väl inte lönt? De har väl viktigare saker att syssla med. Men den var ju väldigt fin förstås. Och min egendom – som blev stulen. Jag vill i alla fall väldigt gärna ha tillbaks den.

LINA ANTMAN
lina.antman@nyan.ax

med tyngdpunkt på hur kommuninvånarna kan bli friskare genom bättre kost och mera motion.

Bland de åtgärder som nämns i rapporten ingår bland annat rörlighets- och styrketräning för äldre och att inom barndagvården arbeta på liknande sätt som i skolan

Folkhälsan i Jomala ska förbättras

■Jomala kommun vill sänka kommunens vård- och behandlingskostnader. Nu har högskolepraktikanten Ylva Källgren tagit fram en friskvårdsplan

Företagsnytt från TILLFÄLLET

Kinnarps arbetsplats i ek

Lätt begagnad arbetsplats från Kinnarp

Skrivbord + 2 förvaringsskåp + hurts och stol

879€ + moms

1.073 € inkl. moms

Kinnarpshöj-ochsänkbara skrivbord 180x120 med 80 cm djup i mitten

Kinnarps hurts 65x40x60

2 st Kinnarp förvaring 148x80x42 per enhet

Kinnarps arbetsstol

-ett företag i Nordiska Tjänster AB

VI HAR ÖPPET NÄR DU ÄR LEDIG!

Vardagar 10-19 **Lördag -Söndag 11-16**

Tel. 17 570, fax 17 581.*

Vi finns i industriområdet vid Kalmsta. Se även vår hemsida: www.nordiska.ax

Sovjetiska krav mot brittiska i freden 1947

Baser kvittades mot garantier i åländsk krigshistoria?

Än är det en del vi inte vet om det som hände på och runt Åland under och efter andra världskriget. Men fil.dr Kenneth Gustafsson plockar fram mer och mer av intresse. I går föreläste han på museet om kontrollkommissionens verksamhet.

Kontrollkommissionen tillsattes av de allierade för att hålla koll på Finland efter vapenstilleståndet i september 1944. Den stod under sovjetisk överhöghet och den underavdelning som fanns på Åland var helt sovjetisk.

Utöver kontrollkommissionen under ledning av kapten **Presnakov** fanns konsulatet under ledning av konsul **Pirogov** samt en kanonbåtsdivision. **Kenneth Gustafsson** berättar att konsulatet och kontrollkommissionen samarbetade kring demilitariseringen. Man tittade på befästningarna och man ville ha alla fakta om Skärgårdshavets kustbrigad.

– Man ville veta exakt allt in i minsta detalj om beväpning, förråd, fartyg, besättningar, märke och typ på maskinerna!

När det var gjort gavs order om demilitarisering, men den avbröts för Enskärs och Nyhamns del.

– De ställdes i ordning igen och stod kvar till slutet av april 1945, för den händelse att tyskarna skulle försöka ta sig hit.

Vapengömmor

Den stora vapengömmoaffären gick inte heller Åland förbi. 1945 dömdes 1.400 finländare för att på olika sätt ha samlat in och gömt vapen för framtida behov ifall man behövde resa sig mot Sovjet. Inom sjöbevakningen samlades en del vapen in och sändes dels till Lillklyndan norr om Brändö, dels till Kökar.

– Men leveranserna var märkta ”maskindelar” och något sådant hade man inte beställt till sjöbevakningen på Kökar, så vapnen blev ligande i Mariehamns Västerhamn och sändes därifrån till Storklubb på Föglö, berättar Gustafsson.

Men kontrollkommissionen fick på något sätt nys om saken och när sjöbevakningschef **Fabritius** skulle ut och

Dokumenterat. Kontrollkommissionen dokumenterade ytterst noggrant allt av intresse på Åland, inte minst befästningarna. Här visar fil.dr Kenneth Gustafsson en bild från befästningarna på Hammarudda innan de sprängdes sönder.
Foto: FREDRIK TÖRNROOS

ordna upp situationen fann han Västerhamn stängd. Han tog sig ut via Herrö, men möttes av kontrollkommissionen när han kom till Storklubb.

– Däremot hittades aldrig de vapen som sändes till Lillklyndan, utan man gav dem ifrån sig frivilligt en månad senare.

– Chefen för sjöbevakningen i västra Finland fick 6 månaders fängelse och två lokala sjöbevakningschefer fick 3 respektive 4 månader var.

Privata vapen togs in

Det fanns på den tiden en hel del vapen i privat ägo på Åland. Det här var delvis ett arv från hemvärnet, som upplöstes efter vinterkriget. Vapnen, musergeväp från Sverige, gick vidare till Ålands skytteförening, vars

medlemmar köpte gevären och hade licens för dem.

Kontrollkommissionen krävde att de skulle lämnas in, vilket också skedde i augusti 1945.

– Man fick in 797 musergeväp och 166.839 patroner, har Kenneth Gustafsson uppgifter om.

– I förteckningen finns bland andra förra lantrådet **Carl Björkmans** gevär med nummer och allt.

Sovjetiska baser

Kenneth Gustafsson har hittat en artikel i New York Times i maj 1946 där det sägs att Sovjet ville ha baser på Åland.

– Det här stämmer antagligen. Det finns i de ryska arkiven en opublicerad artikel om att en intern rysk fredsavtalskommision krävde att man antingen

skulle överta Åland eller placera flott- och flygbaser här. Det här är något man återkom till flera gånger.

Gustafsson kopplar ihop detta med att kontrollkommissionen i slutet av 1944 krävde in mycket detaljerade uppgifter om Degerby med hus, bryggor och brunnar inklusive den inre redan.

– Det fanns en flottbas där under första världskriget, konstaterar Gustafsson.

Man hade också krav på att Finland skulle bygga en 11 m djup farled från östgränsen till Åland.

Men det blev inget den här gången.

Sovjets intressesfär

I fredsförhandlingarna krävde Storbritannien att Ålandskon-

ventionen från 1921 skulle gälla. Sovjet höll fast vid avtalet från 1940. I fredsavtalet sägs att de gamla fördrag, som ingen har gjort anspråk på att skall vara i kraft, förfaller. Sovjetunionen stod fast vid att konventionen från 1940 skulle gälla.

– Britterna gjorde ingenting. Varför? Det skulle en statsvetare gärna få forska fram, tycker Gustafsson.

Avstod britterna från 1921 års konvention mot att Sovjet avstod från baserna?

Konventionerna skiljer sig på väsentliga punkter. Den från 1940 ger Sovjet ett konsulat på Åland, Åland är inte neutraliserat i krig och signalarmakterna fräntas sin roll.

– I konventionen från 1921 skulle signalarmakterna in-

gripa om Åland var hotat. Enligt konventionen från 1940 får Finland inte tillåta andra trupper på sitt område.

Det här var uppenbarligen viktigt för Sovjetunionen, på samma sätt som man senare motsatte sig en garantilag. Enligt den gamla självstyrelselagen kunde Åland vända sig till nationernas Förbund om rättigheterna kränktes. Men när lagen förnyades kom inte garantierna med.

– Sovjet krävde att de skulle bort. Man gjorde det 1946, 1948, 1950 och 1951. Åland hörde till den sovjetiska intressesfären, säger Kenneth Gustafsson.

HARRIET TUOMINEN
harriet.tuominen@nyan.ax
tfn 528 464

Döden kom via Åland

Den största kända marina katastrofen var sänkningen av det tyska passagerarfartyget **Wilhelm Gustloff** den 30 januari 1945 i södra Östersjön.

Omkring 6.000 flyktingar från de östra delarna av Tyskland följde med i djupet. Några hundra plockades upp. Detta enligt marinhistorikern **Klas-Göran Wetterholm** i boken ”Dödens hav, Östersjön 1945”.

Efter Gustloff följde General von Steuben och Goya med totalt omkring 16.000 döda.

Den döden kom till dem via Åland.

Ubåtsleder

Kontrollkommissionen styrde och ställde på Åland den här tiden. Sovjetiska ubåtar

röde sig hela tiden i vattnen, men Finska viken var spärerad med minor, så ubåtarna anlidade de inre skärgårdslederna.

– En led gick ut via Utö, en väster om Kökar och en vid Nyhamn, berättar doktor Kenneth Gustafsson.

– U-båtarna hade eskort ut på fritt vatten och när de återvände så mötte eskort vid Utö, Kökar och Nyhamn och tog dem inre vägen till baka österut.

Det som i dag kallas Fredens öar användes alltså som skydd för rent omänsklig krigsföring.

Torpederad. Minst 6.600 personer fanns ombord på Wilhelm Gustloff, av dem över 5.000 civila flyktingar, när fartyget torpederades av en sovjetisk ubåt. Ubåten hade i skydd av den åländska skärgården tagit sig ut i Östersjön.

Boken blir två?

■Nu blir det inte fler föreläsningar om Åland under fortsättningskriget. Nu skall **Kenneth Gustafsson** skriva boken om Åland före och under vinterkriget.

– Jag sysslar ju egentligen inte med fortsättningskriget och tiden efter det, men folk har varit så intresserade så jag har fått lov att sammanställa material om det. Nu har folk börjat frågat när boken skall bli klar.

När blir den klar?

– Jag hoppades att den skulle bli klar till slutet av nästa år. Men nu funderar jag på om det borde bli två delar. Det finns mycket spännande som händer på Åland under mellankrigstiden, till exempel alla planer som Finland, Sverige, Ryssland och Tyskland hade i riktning mot Åland. Och Stockholmsplanen borde man titta närmare på. (ht)

Julgatan...

Fräscha julblommor

Ministjärnor, julstjärnor
och hyacinter
P.S. Beställ era julblommor!

BLOMBERG'S
blomsterhandel

Torggatan 15, tel. 19 038, fax 23 037
Julgatsöppet till kl 20. Vardagar 9-17, lördag 9-14

PANDORA
Jewelry

Smyckesserien med
2,5 biljoner
kombinationer
Gäller torsdag 22.11
Välkommen

Tävla och vinn
Pandora armband
med berlock
(värde 51,50)

Hasses
i Sittkoff UR & GULD
Öppet 9-20 Tel 16 366

JEANS Tag 2 betala för 1

CHEAP MONDAY!

ZIC-ZAC
BUTIKEN
Gäller endast 22 november Torggatan 9, tel. 19 816

★★★ **KALMERS** ★★★
JULGATAN ÖPPNAR

Stort urval pappersstjärnor!
Tre storlekar,
även på fot

MARK SLÖJD
SWEDEN
www.markslويد.se

Från 8,90€
inkl. sladd
och lampa

NITTORP
Höjd 42 cm
18,20€

SITTKOFF TEL 12 012 WWW.KALMERS.AX
22/11 9-20, 6/12 10-16, LÖR 1, 8, 15 & 22/12 10-15
SÖN 9, 16 & 23/12 12-16, VARD 13-21/12 9-20
JULAFTON 9-12, NYÅRSAFTON 10-13

Julgatsspecial
15% rabatt
På SCOOP och PERLA smycken
torsdag 22.11 kl. 9-20

Wickström
UR OCH GULD Tel. 19 833

SCOOP
SILVER 925

perla

**Välkommen till vår
julpyntade butik!**

ESPRIT
V-ringad
bomullströja
4-färger
29,95

Torsdag 22.11
-20%
på alla
ytterplagg

TARA SITTKOFF GALLERIA, MARIEHAMN
Vard. 10-17, torsd. 10-20 lörd. 10-15

**-20%
rabatt på
allt i butiken**
Gäller hela torsdagen 22.11

Me and Pia

Skarpansv. 29 D, tel 22 020
Öppet tis-fre 10-17
tors 10-19, lör 10-14

Först till kvarn ...

Under kvällen kommer vi att
dela ut en **julpåse till de 45
första** som beställer julkort
eller kalender.

Påsen är
fylld med
örraskningar!

Välkommen in önskar Henry och Michele

FOTO
Plus!

Torggatan 1, tel 14 200, epost: fotoplus@aland.net

**JULGATANS
ÖPPNING**

**"ett ljus i mörkret" i Mariehamns
centrum torsdag 22 november
kl 18.00-20.00**

18.00 Julgatan öppnar med invigningstal av
stadsdirektör Bjarne Pettersson varpå
julgatsbelysningen tänds

Centrumutskottets medlemsbutiker håller
öppet och många har fin julskyltning och
specialerbjudanden.

Ridning med häst och vagn hela kvällen
kl 18-20, från Eckerö Linjen/Bromarks

ÅLANDS KÖPMANNAFÖRENING
Centrumutskottet

**Nya produkter
till julen** från

KORPI & GORDON
CONTEMPORARY TEXTILE PRODUCTS

JUDYS
HANTVERK & INREDNING

-15%
på servetter och ljus

Erbjudandet gäller 18-20

Maria & Judy bjuder på
Åländsk glögg med tilltugg!

Välkomna!

JUDYS
HANTVERK & INREDNING

Köpmansgatan 11. Tel +358 (0)1819 988
Öppet: vardag 9-17, lördag 10-15
www.visitaland.com/judys

**SPECIAL
KOFFERDGRÄND 88**

SMAKPROV
mellan 18-20

Manehago ost
med fikonsmarmelad
Fransk brieost med
körsbär-timjan
marmelad

Vinn en liten ostbricka med
ditt namn och telefonnr

Signes
Ost & delikatesser
i Sittkoff tel. 22 501

**special-
erbjudande!**

Babyfilt **9€**
Juvel
(ord. 13€)

**Baby &
Sjukvård**
Norragatan, tel. 12 504, fax 12 503

Skidpremiär!

**SKIDÅKNING
I ÖSTERRIKE!**
Schladming
Avresa: 15.2, 10 dgr
Pris: EUR 885

Mayrhofen
Avresa: 29.2, 10 dgr
Pris: EUR 980

**SPORTLOVS-
KUL!**
Tandådalen
Avresa: 17.2, 5 dgr
Pris: från EUR 316

Nästan varje helg!
Romme Alpin
Säsongsstart: 18.1, 2,5 dgr
Pris: från EUR 185

Titta förbi oss på bussplan och deltag i vår tävling.
Vi lottar ut en mässresa för 2 personer.
Vi bjuder på glögg och pepparkaka!

**Boka din skidresa
under kvällen och
du får 5% rabatt**

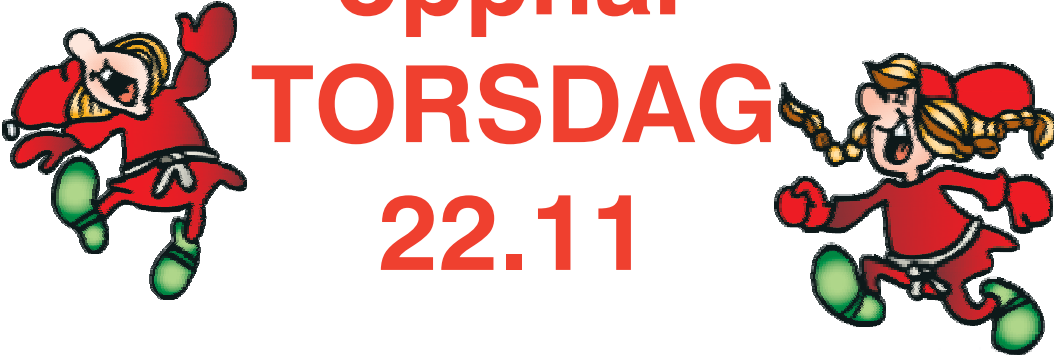
**SUNDQVISTS
RESOR**

När borta är som bäst
www.sundqvists.com

Julgatan

öppnar
TORSDAG
22.11

Kul till jul

ALESSI

Fyndet

Öppet Vard. 9.30-17.30,
Tors. 9.30-20, Lör. 10-14

fotoliiga.fi *Kvalitet, kunnande, service!*

BESTÄLL DINA JULKORT I GOD TID!

Beställ enkelt via www.gefoto.fi
eller kom in till oss så hjälper vi dig!

Storlek 10x21
040€/st
inkl kuvert

Vid beställning
av minst 20 st
(gäller både digitalt
och från negativ)

*Vi har många
olika modeller*

LEVERANSTID ENDAST EN ARBETSDAG!

ERBJUDANDET GÄLLER from 22/11 tom 15/12

SOLSTRÅLARNÄ

finns på scenen i Sittkoffs.
Kom in och rösta
på din favorit senast 28.11!

GEFOTO
Gerhard's Foto Ab

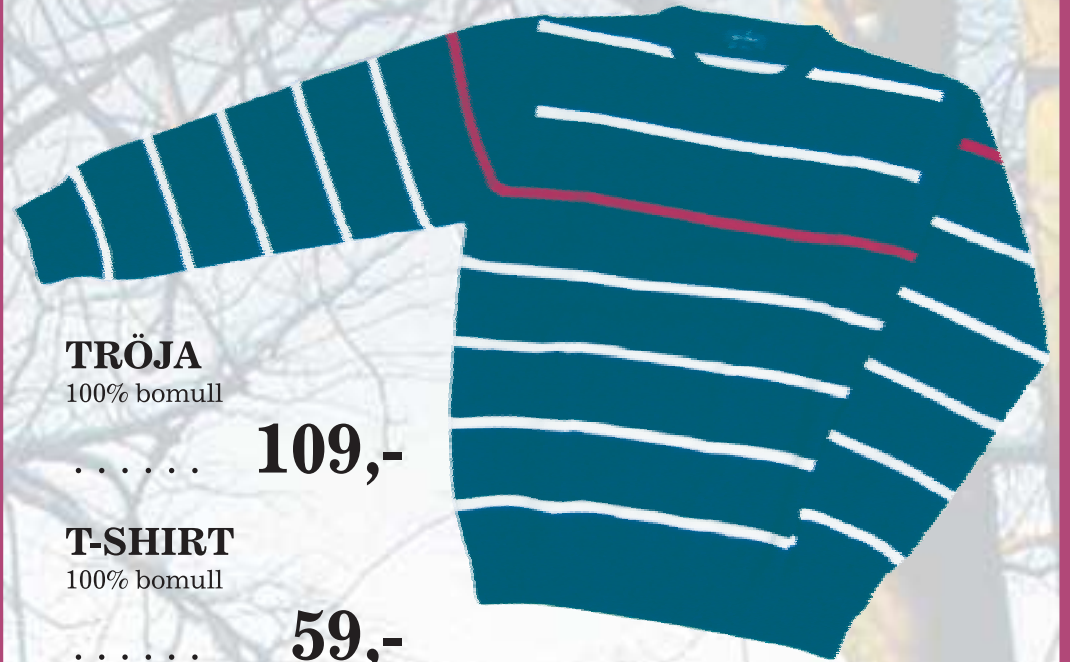
Sittkoff Torgg. 13 A • tel 018-14 623 • vard 9-17 • lörd 10-14

www.gefoto.fi

Mjuka klapppar

GANT
U.S.A. 1949

TRÖJA
100% bomull

..... **109,-**

T-SHIRT
100% bomull

..... **59,-**

HANDSKAR

i läder

79,-

STOCKHOLM KRAVATT™

HALSDUK

100% ull

45,-

TORSDAG 22.11 ÖPPET 10.00-20.00

www.goaland.net/martins

MARTIN'S

Torggatan 12

Tel. 23 600

Klänningar
fr. **32⁹⁵€**

KappAhl®

You look great!

*Julgatan
öppnar
special!*

Dam
Toppar
5€
Tunikor
10€

Herr
Ytterplagg
fr. **59⁹⁵€**

Herr
Skjortor,
byxor,
pikétröjor
10€

Dam
BH
5€
Trosor
3€

Herr
Kalsonger
7⁹⁵€
ord. 11,95€
Max 5 pkt/kund

Alla
sänkta barnplagg
Välj **2**
Betala **1**

VARUHUSET **ZEIDELS** TORGGATAN 7 ÖPPET VARDAGAR 9–20, LÖRDAGAR 9–17
ÄVEN SÖNDAGSÖPPET KL 10–17

**ÖPPET
TILL 20**
ALLA VARDAGAR

TORSDAG 22 NOVEMBER

Julöppet "åtta till åtta"

Vi bjuder
på glögg,
pepparkakor
och julpriser!

Musikaliska
mobiler!

Sony Ericsson

W200

145€

Sony Ericsson minneskort
till mobilen

1 Gb 69€ 2 Gb 75€

W910i
Kent Edition

530€

DORO 131
Trådlös telefon

DORO
tools for communication

Julpris

24,90€

Jul-
kampani!

Tecknat ett nytt GSM-Åland abonnemang
eller byt operatör till GSM-Åland så får du

MEDION DIGI-BOX PÅ KÖPET!

- 80 Gb hårddisk
- Upp till 48 timmars digital inspelningstid i bästa kvalitet med 4 Mbps
- Avspelnings-/paus-/stop- och sökfunktioner
- Spolning med bild i 3 olika hastigheter
- Tidskriftsfunktion och inspelning av tidskriften
- Editering av inspelning

Följande villkor gäller:

- Anslutningen skall vara i bruk minst sex (6) månader
- Den totala summan av räkningarna till personen som abonnemanget är skrivet på skall uppgå till åttio (80) euro inom 8 månader
- Om dessa villkor inte uppfylls fakturerar Telebutiken kunden åttio (80) euro för produkten

Observera att denna kampanj endast gäller för nya abonnemang

Årets julklapp!

Maestro 3100

198€

Maestro 3140

298€

Maestro 4110

348€

AUKTORISERAD
ÅTERFÖRSÄLJARE AV:

MAGELLAN

PROFESSIONAL

Telebutiken

Mariehamns Telefon Ab

Storagatan 6, tfn 27 448 www.telebutiken.ax

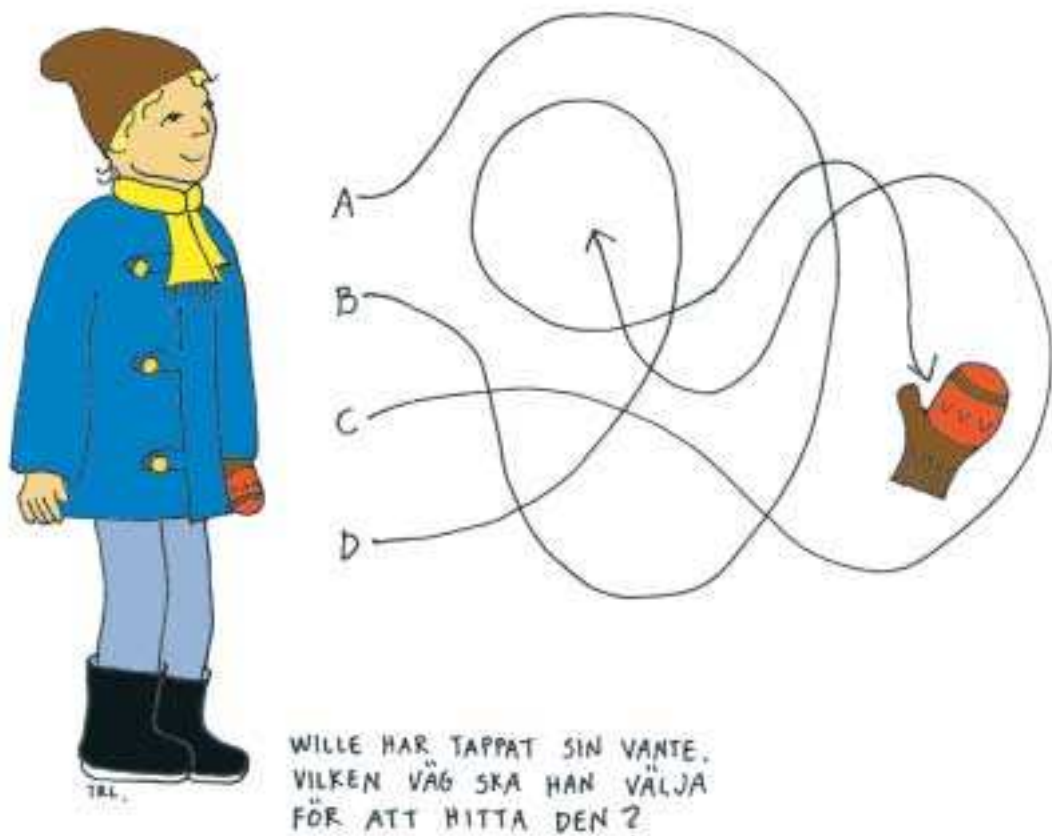
BARNSIDA

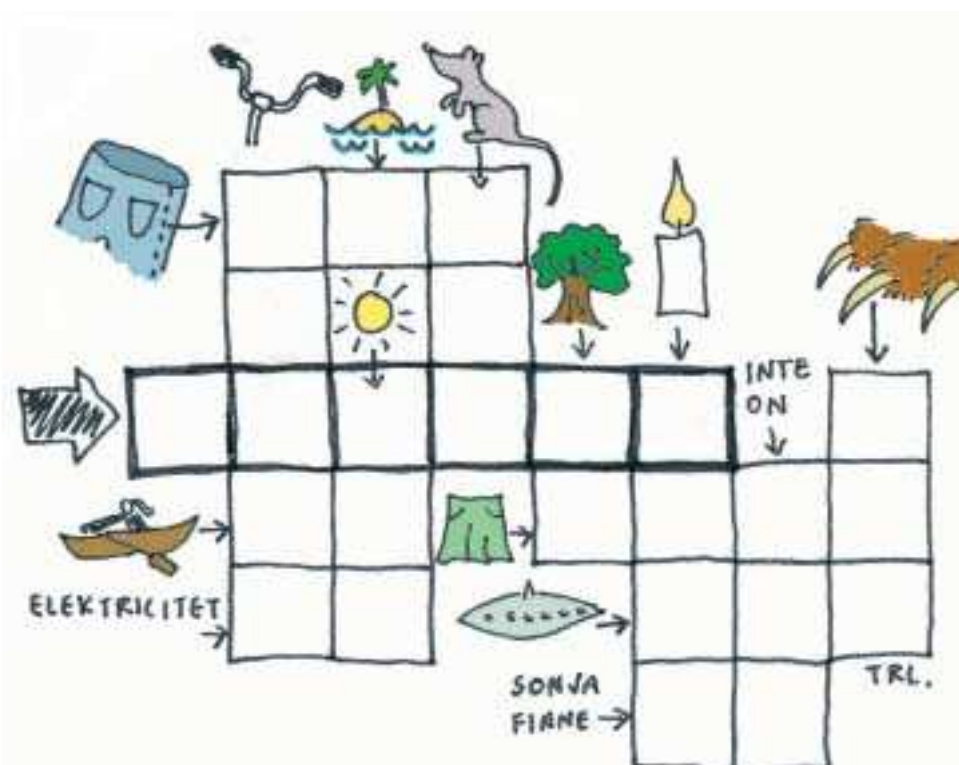
DET ÄR MÖRKT UTE. ESTER TITTAR PÅ STJÄRNORNA. HUR MÅNGA STJÄRNOR KAN HON RÄKNA TILL?

Rasmus Eklund 10 år från Eckerö Torp.

WILLE HAR TAPPAT SIN VANTE. VILKEN VÄG SKA HAN VÄLJA FÖR ATT HITTA DEN?

korsord!

VILKET ORD BLIR DET VID PILEN?

Teckna till barnsidan!

Varannan onsdag finns Barnsidan i Nya Åland. Skicka in dina teckningar, dikter och berättelser och ring gärna mig om du vill bli intervjuad!

KARIN ERLANDSSON
barnsidan@nyan.ax
tfn 528 467

Lekrum. Barnen har sitt lekrum i husets ena flygel. Väggarna är glatt turkosa. Leon hänger i ringarna.

Ekohus. Huset är byggt av lokalt material så långt det har varit möjligt. Halmen kommer från Ytterby, leran är lokal och yttertakets är av filt – lätt att transportera. Familjen bor i mittdelen med extra utrymmen i flyglarna som inte behöver värmas vintertid.

Levande ytor. De putsade halmväggarna ger ett levande intryck eftersom de inte är platta som skivväggar. Lucia i trappan till övervåningen.

Lokalt producerat och hållbart ska det vara, tycker De byggde sitt

Visst syns det redan utanpå att det är något extra med familjen Janséns stora, gula bostadshus i Jomala Västerkalmare.

Men så är det också det andra halmhuset som pappan i huset, Dan Jansén, har byggt, till största delen med egna händer.

Det sägs att huset är Nordeuropas största privata bostadshus med halm som byggnadsmaterial. Metoden är gammal och beprövad, men i dagens värld är det ytterligt ovanligt att någon tar sig tid och har ork att förverkliga ett sådant projekt.

Dan Jansén orkar. Han har i många år, liksom frun **Annika**, intresserat sig för hållbar utveckling och ställde upp i lagtingsvalet för att göra begreppet känt.

Naturligtvis lever de som de lär, och för sin livsstil vidare till barnen som hunnit bli tre vid det här laget – **Leon** 9, **Luc** 7 och **Lucia** 3 år. Till familjen hör också katterna Musse, Mimmi och Puffet.

Andra halmhuset

Redan för elva år sedan byggde de sitt första halmhus på ön Stackskär i Lemlands skärgård. Principen är den samma också i bostadshuset som de började bygga för åtta år sedan – halm som vattnas med lervatten och packas i gjutformar.

Halmen är – förstås – lokalt producerad, liksom leran.

– Halmen kommer från Ytterby, berättar Dan som äntligen tycker att huset är så pass färdigt att det kan visas upp i ord och bild.

Fast halmen är inte ekologisk som i stugan på Stackskär, tillägger han. Men man kan ju inte få allt här i världen.

Stora mängder råvara har gått åt till huset som är byggt i tre delar. Boytan är cirka 130 kvadratmeter, och det säger sig självt att många arbetstimmar har lagts ner på bygget.

– Vi började med huset på midsommarafton och flyttade in i mars när huset var halvfärdigt.

Efter väggjutningen torkade huset en säsong innan putsen lades på utvändigt och invändigt.

Två fulla våningar

Mittdelen i två fulla våningar, där bostadsutrymmet finns, har väggar av gjuten halm. Inomhus skvallrar de djupa fönstersmygarna om den ovanliga byggtekniken – väggarna är 35 cm tjocka. De två flyglarna på sidorna har väggar av balad halm och de är betydligt tunnare. Här finns främst förråd och andra utrymmen som inte behöver vara så varma.

Invändigt är väggarna målade i vackra färger. Alla rum är olika. Häftigast är barnens lekrum i en av flyglarna – det har turkosa väggar – och Dans och Annikas sovrum i syrenlila.

– Det visade sig att de färger vi gillar passade bra i huset, säger Annika.

Byggteknik i mitten

En annan byggdetalj som skiljer huset från konventionella hus är att mittdelens centrum är vikt för tekniska ändamål.

I bottenvåningen finns den

Sovrum. Huset är stort och rymmer många sovrum i övervåningen. Här provar Lucia föräldrarnas säng.

Stort kök. Köket är stort och planlösningen öppen så att varmluften kan cirkulera. Till höger om trappan finns teknikrummet som bland annat innehåller en stor vattentank som värms med ved via den stora spisen.

stora tanken vars vatten värms av den stora eldstaden i vardagsrummet. Från eldstaden utgår också vattenrören som värmer golven. Golvet till övre våningen är öppet kring eldstaden så att värmen ska kunna cirkulera. Övre våningen har ingen annan uppvärmning.

Det går åt ungefär 15 kubikmeter ved på ett år. Rätt mycket att säga, hugga och torka, alltså. Det finns också solpaneler som komplement.

Varmt är det i de uppvärmda utrymmena, kan vi konstatera efter att ha besökt familjen under en riktig stormig dag. Och stadigt står huset, trots att det är byggt av halm.

I övre våningen finns toalet och badrum. Självklart är det urinseparering som gäller. Avloppssystemet skiljer åt urin, fekalier och bad-, disk- och tvättvatten.

– I ett skede var det meningen att Jomala kommun skulle samla upp urin och lagra den på naturbruksskolan, men så blev det inte. Tills vidare använder vi urinen för att gödsla växter, men målsättningen är en annan.

Också tvättvattnet ska tas till vara via direktledning bara Dan hinner bygga det planerade växthuset.

Inget konstgjort

Huset innehåller inget konstgjort byggmaterial. Murstocken har murats av gamla handslag-tegel. Innertaket består av spännpapp. Isoleringen i tak och golv är ekoull.

Billigare har huset inte blivit än ett konventionellt hus. Kan-

Tjocka väggar. I fönstersmygarna syns det att familjen insidan. Vid köksbordet sitter Annika, Luc och Leon.

Fakta/Halmhus

- Råghalm är bäst. Rågfibrer håller ihop bättre än fibrer av andra sädesslag.
- Halmen måste lagras åtminstone ett år för att vaxet som finns på stråna ska försvinna. Annars fäster inte lervattnet.
- Också leran måste övervintra i hinkar på land för att den ska bli smulig.
- Lervattnet blandas av en del lera och nio delar vatten. Lervattnet hålls över halmstråna som får dra några timmar.
- Efter det läggs halmen i vanliga gjutformar, likadana som när man gjuter betong. Halmen packas till på ut- och insidan. I mitten ska den vara luftig för att isolera bra.
- Före gjutningen målas alla trädelar i regelverket med en tjockare blandning av lervatten som skydd.
- Både in- och utsida putsas senare med en blandning av kalk, finhackad lera och sand. Har man hästspilling så går det bra att blanda i.

ske tvärtom, om man räknar in arbetstiden.

Men husdrömmen har blivit sann två gånger om, och nu väntar nästa utmaning.

– Här är min blivande elbil, en Volkswagen Karmann Ghia årsmodell 1962, förkunnar Dan inte utan stolthet.

– Åland är idealiskt för elbilar. Avstånden är sällan längre

än 40–50 km. Så långt räcker batteriladdningen.

Dan planerar att ladda bilen med hjälp av solpaneler på garagetaket. Gratis ”bränsle”, inga utsläpp, inget buller.

Hållbart var ordet.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax

Foto: ANDREAS DIENERT
andreas.dienert@nyan.ax

familjen Jansén

andra halmhus

Janséns hus i Jomala Västerkalmare inte är byggt på vanligt sätt. Halm- och lerväggarna är 35 cm tjocka och putsade både på ut- och

Förråd. Veden som behövs till uppvärmningen finns i förrådet i ena flygeln. Dan Jansén har byggt huset själv till största delen. Fort har det inte gått, men nu är det i det närmaste färdigt.

Lunchbuffé

Onsdag 21.11

Ugnstekt torsk med
dillpotatis, GH

Hemlagade köttbullar
med mos, G

Majslåda
med tomat, GH

Dagens soppa

ARKIPELAG

Strandg. 31, AX-22100 M:hamn
Tel +358 18 24020
info@hotellarkipelag.aland.fi
www.hotellarkipelag.com

Ledigt annons- utrymme

Kontakta Nya Ålands
annonsavdelning
tel. 23 444

Nya Åland
☆☆☆

Vin, snack, tapas...

CASINOBAREN

sallad och tapas meny

måndagar-torsdagar
kl. 17.00-02.00

ARKIPELAG

Tel 24020 info@hotellarkipelag.ax www.hotellarkipelag.com

På AVA-kliniken får Du experthjälp för barnlöshet!

AVA-kliniken har alla
de senaste metoderna
för behandling av barn-
löshet till sitt förfogande.
Orsaken till barnlösheten
utreds och behandlingen
inleds genast.

Vänligen fråga efter mer information och beställ tid.
Det första besöket är kostnadsfritt.

AVA-KLINIKEN

Behandlingar och undersökningar av barnlöshet

Universitetsgatan 15 B 16
20100 Åbo
Tfn (02) 275 9500
ava.turku@avaclinic.com

Keskustori 1 A 10
33100 Tammerfors
Tfn (03) 3392 6500
ava@avaclinic.com

www.avaclinic.com

Möjligheternas marknader

Aktieindexobligation

Emerging Markets

Placeringsid: 3,5 år

Teckningsid: 21.11–12.12.2007

Obligationen har en normal emittentrisk. Prospekt finns på
Ålandsbankens samtliga kontor och på www.alandsbanken.ax

ÅLANDSBANKEN

tfn *29 011

Johan Larsson
Epost: johan.larsson@nyan.ax
Telefon: 528 462

Lovande domare satsar mot tvåan

FOTBOLL. I lördags fick hon utmärkelsen Årets lovande damdomare. Om några månader får hon förhoppningsvis FIFA-status. Det har gått snabbt för Ivana Zukovski. Men snabbhet är också en av hennes starka sidor.

I lördags vann Finland den viktiga EM-kvalmatchen mot Azerbajdzjan på ett kallt Olympiastadion i Helsingfors. I samband med matchen prisades två åländska domare. **Tony Asumaa** för Årets domare och Ivana Zukovski för Årets lovande damdomare. Medan Tony var i Tjeckien på domaruppdrag kunde Ivana vara på plats för att motta priset.

– Det är faktiskt riktigt kul och jag hade inte väntat mig det, säger hon. Jag har haft snabb framgång och det var kul att stå där med alla andra pristagare.

Ivanas domarkarriär har gått spikrakt uppåt sedan hon började döma på Åland 2003. Visserligen hade hon erfarenhet från Serbien där hon också dömde men det är en stor skillnad att komma till ett nytt förbund och gå igenom alla steg där. Nu dömer hon i Damligan och i UEFA-matcher för damer. Utmärkelsen gör att hon får kraft att satsa ännu mer.

– Det betyder att jag måste fortsätta och ge ännu mera än förra året. Varje gång man gör något som är bra måste man även visa det i fortsättningen, säger Ivana.

Satsar på division II

Och målsättningen är redan klar. Givetvis är det FIFA-domare som gäller. Det finska bollenförbundet har nominerat henne och om några månader får hon reda på om FIFA antagit henne.

– Alla säger att det lutar mer åt ja än nej, säger hon.

Men hon vill inte ta ut något i förskott. Allt har gått så fort i hennes karriär än så länge och hon har andra mål att uppfylla. Till nästa säsong är det division II för herrar som hägrar. Och hon vet hur hon ska ta sig dit.

– Träna mer, jobba på att utvecklas och ge ännu mer på matcherna. Både på herr- och damsidan.

Just nu är det relativt lugnt för henne. Damligan är över och det är inga turneringar inbokade. Men hon tränar ändå på egen hand för att i början av januari börja satsa ordentligt. Testet till division II är under våren 2008. Ett test som skiljer sig något från damernas. Men sedan är det också stor skillnad att döma herrar jämfört med damer.

– Först och främst i snabbhet. Det går mycket, mycket snabbare. Men jag gillar herrmatcher mer än dammatcher. Det är för stor skillnad mellan damlagen och matcherna liknar ping-pong. Bland herrarna spelar det ingen roll vilka lag man dömer.

Snabba beslut

Men det högre tempot är inga problem för Ivana. Hon har själv spelat fotboll på hög nivå i Serbien och ser detta som en stor fördel. Ivana säger att hon får bättre översikt av spelet och hinner med i spelarnas tempo.

IVANA ZUKOVSKI

Namn: Ivana Zukovski.

Ålder: 33.

Bor: Mariehamn.

Intressen: sport och jobbet på Optimova.

Aktuell: mottog i lördags utmärkelsen Årets mest lovande damdomare i Finland.

Inte gärna om sig själv. Ivana Zukovski kan inte riktigt förklara varför hon dömer. Hon gillar det helt enkelt. Någon annan förklaring har hon inte.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Men när hon ska beskriva sig själv som domare får hon det svårt.

– Snabb... Men det är bättre att någon annan beskriver mig, säger hon blygsamt.

Efter ett tag lyckas hon dock. – Jag är snabb med besluten men hinner ändå tänka innan.

Som fotbollsspelare har hon något lättare att beskriva sig. I alla fall på en punkt. Temperamentet. Hon kunde lätt bli arg och pratade mycket med domarna. Något som hon också märker av i de lägre divisionerna.

– De nedre divisionerna är svårare att döma än de högre. Efter 45 minuter orkar de inte

mer och börjar prata istället. I de högre divisionerna är det lättare att döma för spelarna vet vad ett gult kort innebär. Och rött också.

Några direkta framtidsdrömmar som domare har inte Ivana. Visst, Tipsligan hade varit kul men det ligger långt framåt. Nu är det division II för herrar som gäller.

– Jag trivs. Jag bara gillar att döma. Och om man trivs fortsätter man, säger hon.

Och förmodligen med det där FIFA-emblemet på bröstfickan.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Fakta/Utvalda utmärkelser

Captain's Ball - Aulis Rytönen

Årets spelare, herrar - Jussi Jääskeläinen, Bolton Wanderers FC

Årets spelare, damer - Tiina Salmén, Amazon Grimsd

Tipsligan

Årets tränare - Ari Hjelm, Tampere United

Årets skyttekung - Rafael, FC Lahti (14)

Årets nykomling - Jukka Lehtovaara, TPS

Årets ligaspelare - Jukka Savolainen, Tampere United

Iltaehtis lejonspelare - Jos Hooiveld, FC Inter

Folkets val - Jani Lyyski, IFK Mariehamn

Damligan

Årets tränare - Marko Saloranta, FC Honka

Årets spelare - Eveliina Sarapää, FC Honka

Domare

Årets domare - Tony Asumaa

Årets lovande damdomare - Ivana Zukovski

Källa: palloliitto.fi

Veikkaaja tror på Sjölund

■FOTBOLL. Daniel Sjölund spelar från start i kvällens match mot Portugal. Det tror i alla fall Veikkaaja som återigen placerar honom på vänsterkanten. På Portugals högerkant flankerar **Cristiano Ronaldo** vilket betyder att Sjölund förmodligen kommer att ställas mot Manchester Uniteds världsstjärna. Matchen börjar 21.45 och visas på finska Canal Plus Sport. (jl)

Flera förlängde med VPS

■FOTBOLL. Jani Uotinen och Jens Nygård har bestämt sig för att spela ligafotboll för VPS i åtminstone ett år till. Båda 29-åringarna har skrivit på nya kontrakt med Vasaklubben.

Nygård har spelat i VPS sedan 2004 och Uotinen kom till föreningen ett år senare.

På måndagen förlängdes kontrakten med ytterligare två spelare; **Jyrki Saranpää** och **Ville Ylinen**. Saranpääs kontrakt är av modellen 2+1 år och Ylinens 1+1 år.

Saranpää, 24, har spelat i VPS i tre säsonger redan. Den första säsongen var i division I och de två senaste i ligan. Saranpää, som spelar i huvudsak på mittfältet har spelat 48 ligamatcher och han har gjort fyra mål.

För Ylinen, 23, var årets säsong den första i VPS. Ylinen, som spelar på mittfältet och som försvarsspelare, spelade 18 ligamatcher i år och sköt två mål i dem. (FNB)

SKYTTE

Viltmål, cup 2, 13 november.

Klass A.

1) Jan Malmberg 352, 2) Ted Holmström 342.

Klass A60.

1) Ralf Lindholm 329, 2) Håkan Lindroos 287.

Klass A70.

1) Jens Harberg 299.

Klass D.

1) Ann-Britt Harberg-Lindroos 308.

Klass Jägare.

1) Roger Lindblom 238.

BRIDGE

Mariehamns Bridgeklubbs, 19 november, 12 deltagande par.

1) Paul Bradley/Glenn Sirén 149p., 2) Kjell Hansson/Roffe Karlsson 148p., 3) Micael Olausson/Hasse Brändström 131p., 4) Tony Brändström/Ted Jansson 121p.

DART

Klubbälvling, 16 november, 10 deltagare.

1) Bjarne Sjöblom, 2) Jhonny Lindberg, 3/4) Anna Johansson, 3/4) Ulla Suomi.

Bästa utgång: Bjarne Sjöblom 104.

Sportens kom ihåg

■ **Ålands Fotbollidomare:** Alla medlemmar välkomna på säsongsavslutning i dag på hotell Pommern i Mariehamn. Stadgeenlig höstmöte (ÅFD) 18.30-19.00. Efter detta lättare mat och bastu. Cirka 21.30 fortsätter kvällen på PAF Casinot med Finland-Portugal. Alla upp!

■ **ÅID/IF Åland-orientering:** Höstmöte söndag 25 november vid Ålands Elandslag 19.00.

■ **ÅSSF:** Viltmål cup 1 30+30 den 30 november 18.30 på Bredmaban.

Forssell ivrig inför sista kvalmatchen

FOTBOLL. Mikael Fors-
sell, som sköt kvitteringen
mot Azerbajdzjan i EM-
kvalmatchen i lördags, är
färdig för nya hjältedåd.
Om fullträffen på Olympia-
stadion var skön så vore
ett mål på Dragao-stadion
i Porto närapå finländsk
fotbollshistoria.

Mikael Forssell.

Foto:
FINLANDS
BOLLFÖRBUND

– Vi har samma tema (som i lördags), det vill säga vårt försvar måste hålla. Det skulle vara besvärligt att göra två mål i underläge. Vi håller 0-0 så länge som möjligt och sedan skjuter vi segermålet i slutet, säger Forssell, som gjort 17 mål i landslaget och är fyra i alla tiders statistiken.

– Jag tror inte att Hodgson vill riskera, tillägger Forssell som för att försäkra att Finland inte tänker förivra sig.

För Portugal räcker det med oavgjort för att gå till EM-slutspel men Forssell tror inte att det anfallsfrevdiga portugiserna tänker nöja sig med att spela på säkerhet. Hemmapubliken kräver också mycket av sina hjältar.

– Portugal är ett ganska un-

derhållande lag. Det skulle vara lite som att be Brasilien spela för att hålla nollan i den egna ändan, säger Forssell.

– Visserligen räcker oavgjort för Portugal, men om de börjar anfalla kan det ge utrymme för oss. Då kan vi slå till, säger Forssell.

”Utrymme för oss” innebär naturligtvis chans till kontringar men också helt konkret utrymme för Forssell själv. Forssell sköt sitt första landslagsmål i lördags efter en torka på 20 månader trots ett ettrigt försvarsspel av azerbajdzjanierna.

Nu torde inte samma trängsel framför mål uppstå.

Luckor i försvaret

– Jag kan inte tro att Portugals försvar är lika tätt som Azerbajdzjans. Om man har en försvarslinje på fyra emot sig och får bollen till straffområdet och lyckas vända har man inte genast två tre spelare på sig. Kommer man förbi den första försvararen finns det mycket större möjligheter än i matchen mot Azerbajdzjan, säger Forssell.

– Azerbajdzjans försvar fungerade smart genom hela matchen. De visste att vi måste anfalla och göra mål. Nu måste vi göra samma sak mot Portugal.

Vem som spelar i Portugals försvar är något av en gåta eftersom Chelsea-duon **Ricardo Carvalho-Paulo Ferreira** och Valencias **Miguel Monteiro** alla saknas på grund av skador. Men för Forssell är det ganska egalit vem han ställs mot.

– Det är helt det samma vem som kommer emot mig. De är garanterat bra. Men alla har sina svagheter, konstaterar Forssell. (FNB)

frågan om en träningsmatch. Trots det tror han att portugiserna kan underskatta motståndet även den här gången.

– Deras mentalitet är att motståndaren ska förödmjukas. Portugal faller lätt på för mycket självförtroende, säger Muurinen. (FNB)

Muurinen: Finland kan vinna

■FOTBOLL. Före detta landslagstränaren **Antti Muurinen** tror att Finland kan vinna EM-kvalmatchen mot Portugal på onsdag. Han såg båda lagens senaste matcher och menar att Finlands vändning mot Azerbajdzjan skapar en positiv stämning i laget. Portugal blev utbuat i sin hemmamatch mot

Armenien, som slutade 1-0.

– Där var stämningen helt tvärtom. Publiken visslade åt sitt landslag och var mycket missnöjd med den slöa och arroganta insatsen, säger Muurinen.

Han ledde Finland till en 4-1-seger mot Portugal på bortaplan 2002, men då var det bara

Krönika / Johan Larsson

”Det är ur underläge som Finland slår som hårdast”

När Finlands landslag i kväll 21.45 stegar in på Estádio do Dragão i Porto är de bara 90 minuter från ett EM-slutspel nästa år. Stegen in på plan betyder inte bara ett möte med över 50.000 eldiga hemmasupporters, de betyder även ett stort kliv in i fotbollens högborg. Ner till kontinenten. Ner till Schweiz och Österrike.

Stegen ut från arenan kan betyda än mer. Tunga och besvikna steg kan komma att marschera ut i samma takt som de tongivande spelarna. Det första EM-slutspelet för Finland är också den sista chansen för många av spelarna. Oavsett utgången ikväll står det finska landslaget inför många tuffa uppgifter. Och då är ett EM-slutspel en av de lättaste. Och ett generationsskifte bara ett angeläget problem.

Om Finland förlorar mot Portugal är det inte ikväll som chansen försvann. Den försvann i Azerbajdzjan. Ett oavgjort resultat i Baku hade i nuläget ställt Finland med ett ben i Schweiz. Eller Österrike. Det är också här som Finlands stora utmaning i framtiden ligger. Att ta sig igenom de lätta lagen i ett kval. De lag som Finland förväntas besegra. Det är i dessa matcher ett EM-kval kan avgöras.

Azerbajdzjan borta är i stort sett den enda plumpen i Finlands protokoll. Till och med förlusten hemma mot Serbien kan ses som ett bättre resultat. Om det nu går att räkna så. Ett poäng mot Azerbajdzjan är lika mycket värt som ett poäng mot Portugal. Grovt räknat. Azerbajdzjan lär väl aldrig ställas inför dilemma med inbördes möten.

Samtidigt är det denna problematik som på något sätt

Inför matchen pratade **Daniel Sjölund** om att matchen mot Portugal blir en helt annan än den mot Azerbajdzjan. Helt säkert blir det så. Konstigt hade varit annars. Men att de det egna spelet mot Portugal

inte skulle vara lika viktigt som mot Azerbajdzjan låter lite märkligt. Speciellt när Finland måste anfalla. Och vinna. Igen.

Den stora utmaningen för landslagets framtid kan därför symboliseras av dessa två avslutande matcher. Efter att ha lagt en stabil grund i försvarsspelet måste det egna konstruktiva spelet utvecklas.

För att ta det där sista steget, det där steget som cementerar landslagets plats på kontinenten, måste även målen framåt komma.

Helst mot lag som Azerbajdzjan.

Men allra helst mot Portugal ikväll.

EU har ”svart hål” utan Balkan

■På Balkan råder ett lågintensivt krig mot människorna där, sa docent **Sanimir Resic** från Lund under seminariet ”Balkan - sönderfall eller integration” i ABF-huset vid Sveavägen i Stockholm.

Han beskrev sig själv som ”oerhört skånsk, med far född i Bosnien och muslim till etiketten i ett land där religion kan ses som en etnisk kategori”. I det sönderfallande Jugoslavien - namnet betyder Sydslavien, ett ”intellektuellt projekt som förutsatte att etniska grupper konstruerades” - drabbades Bosnien allra hårdast av inbördeskriget från försommaren 1991. I Bosnien var 40 procent av familjerna ”blandäktenskap” över gränsen mellan sådana kategorier.

Till Balkan (turkiska ordet för berg) räknas, utöver det som var Jugoslavien, också Albanien och Grekland, ”vilket grekerna medger om man vrider om armen på dem”. Bulgarien och Rumänien vill inte höra dit. Det gemensamma för dessa områden är att de en gång behärskades av det osmanska imperiet - så europeiska delen av Turkiet är enligt historikern också ett Balkanland.

– Alla dessa har rätt i sina anspråk på territorium, från medeltiden till nu. Här finns en historiebänk för partiskt historiebänk. Problemet är svårigheten att bilda nationalstater efter människornas enorma rörlighet under århundradena, genom bland annat flykt från osmanska väldet. Det blev uppdelning med hemska regimer, medverkan i den stortyska Förintelsen och andra folkmord och massaker, sa historikern.

Kosovo, med särställning i Serbien och etnisk albansk majoritet, väntas inom kort utropa sig som självständig stat. Därmed är Kosovo det mest akuta problemet på Balkan. Förenta nationerna gjorde en humanitär intervention sedan kriget där hade vänts mot de civila människorna, med stora offer och hat mot ”de andra”, enligt ambassadören och tidigare OSSEs

För min del/

Hasse Svensson

has.se.svensson@telia.com

människorättskommissionär **Rolf Ekéus**.

OSSE - Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa - är det enda säkerhetspolitiska samarbetsorgan i Europa där alla europeiska stater, liksom USA, Kanada och länderna i Centralasien, deltar på lika villkor. OSSE är idag en organisation med fokus på konfliktförebyggande, krishantering och demokratiutveckling i fält.

– USAs bombing av Serbien, utan FNs säkerhetsråds resolution, för att stoppa serbiska övergrepp i Kosovo blev en öppning för det senare USA-ledda angreppet på Irak, noterade ambassadör Ekéus.

Han efterlyser arbete för sanningen om det som varit på Balkan och för en följande försoning mellan grupperna, enligt modell från Sydafrika. Men Ekéus räknar med att kosovarna ensidigt utropar självständighet och får stöd av USA, medan ”EU hamnar i stor vända och OSSE är redo att göra något”. Grekland, Rumänien, Slovakien och Spanien har sina egna åsikter...

Om ”Unmikistan” (Kosovo) har journalisten **Maciej Zaremba** skrivit en starkt kritisk artikelserie i Dagens Nyheter. UNMIK är förkortning för United Nations Mission in Kosovo, FNs civila administration i den del av Serbien som befolkas huvudsakligen av etniska albaner.

Efter sju år av förvaltning utan demokratiska kontrollinstanser, utan konstitution, utan lagar på områdets språk, väldigt korta förordnanden av välbetalda tjänstemän, utsatta

för frestelser från flera mafior, är resultatet förskräckligt. ”FN-guvernören är också regering och chefsdomare, recept för korruption och svårigheter.”

– Inte ens FN kan göra underverk i en miljö av klanvåld, rasism och brottslighet där ekonomin är helt lamslagen och arbetslösheten uppgår till 50 procent. Kosovo har egentligen aldrig lytt under egentlig lagstiftning, bara klanordning genom landskapslagar. Blodshämnd gäller. De komplicerade ägandeförhållandena är svåra att reda ut, sa Zaremba.

EU är enda lösningen för territoriella konflikter på Balkan, tyckte också Rolf Ekéus. Zaremba underströk att ”ingen vill ha en Gazaremsa i Europa - kosovarna säger att då blir det hemskt”.

Lars Wahlund, biträdande chef för utrikesdepartementets EU-enhet:

– Balkan har ett bekräftat EU-perspektiv på sin framtid och berörs därför inte av unionens utvidgningströthet. Vi behöver Balkanländerna i EU. Utan dessa får vi ett svart hål i EU. Men de måste uppfylla vissa krav och de mest grundläggande reformprocesserna i världen. Här behövs ett mellanting av krishantering och integration. I praktiken handlar det om Kroatien och Serbien, de riktiga statsbildningarna. Sedan kommer också de andra. Kroatien är över kullen, men Serbien kan vända EU ryggen. Bosnien kan falla isär, Makedonien är alltför skakigt, Kosovo kan få en slaskig lösning...

Noteringen

När det gäller *framtiden* är den en potential. Det behöver inte vara förutbestämt vad som händer, men på något sätt existerar framtiden redan nu. Så tiden spelar en grundläggande roll i medvetandet, som ju brukar ses som en ström, en process...
Läraren i teoretisk filosofi **Paavo Pylikänen** till Svenska Dagbladet 17.8.06.

Gammaldags u-hjälp!

■**Hela Åland** ska leva basunerar centern ut med jämna mellanrum, nu senast i valrörelsen. Till min förvåning meddelade **Roger Nordlund** i lagtingsdebatten häromdagen att man inte kan utlokalisera arbeten från Mariehamn.

Jag kan inte tolka det på annat sätt än att man ser skärgård och landsbygd som hopplösa områden som ska leva på bidrag. För om man inte ens tror att den egna förvaltningen kan klara en utlokalisering, så vem skulle då gå före och förlägga sin verksamhet till en annan plats än i centrum!

Man får ändå uppfattningen att centern trots dålig tilltro till skärgårds- och landsbygdskor vill vara snälla mot dem. Men resultatet blir sannolikt åtgärder som i hög grad blir konstgjord andning i form av bidragsberoende, istället för radikala konstruktiva politiska åtgärder, som tar sin grund i skärgårds- och landsbygdskornas egna idéer.

Med dagens teknik är det

inte ett problem att utlokalisera arbetsplatser, ja hela myndigheter går att utlokaliseras. Både Sverige och Finland har gjort det, inte utan debatt och det är klart att det kostat på och mött protester, det gör alltid förändringar.

På samma sätt som skärgårdsbor har tvingats flytta till Mariehamn för att få del av de offentliga arbetsplatserna så kommer en utlokalisering att leda till att stadsbor antingen får flytta eller tappar sin gamla arbetsplats. Det är inte roligt för dem som drabbas, men skärgården har under många år utarmats på offentliga arbetsplatser.

Bakom oviljan att utlokalisera kan man skönja en attityd av att det är skillnad på folk och folk. De som bor i centralorten måste man förstå, de vill inte flytta dit där ett intressant jobb finns, men skärgårdsbor får lov att inse fakta. Landsbygdskor

kan pendla 20 minuter till Mariehamn men andra vägen är det mycket svårare.

En aktiv regionalpolitik kan med slagordet ”Hela Åland ska leva” inte bygga på fega politiker som inte vågar fatta konstruktiva, strukturella beslut.

Ett argument brukar vara; men ni har ju ingen arbetslöshet, så vem ska ta jobben? Om skärgård och landsbygd kan erbjuda intressanta kvalificerade arbeten så finns det många som vill flytta. Att bo på landsbygden och i skärgården är för många en dröm och innebär en hög livskvalitet. Problemet är för de flesta att man också vill ha ett intressant jobb.

Med två partier som betonat en levande landsbygd och skärgård vid makten framöver, så ser jag med spänning fram emot strukturella satsningar som inte bygger på en gammaldags u-hjälpspolitik.

Mia Hanström (s)

Klirr i kassan för landskapet

■ **Det är** mycket märkligt att det får hållas bilorienteringstävlingar på vanliga trafikerade vägar när de flesta tävlande inte tar hänsyn till varken rådande hastighet

eller övriga trafikregler såsom väjningsplikt och att blanda av helljuset vid möte.

Missar man ett avtag stannar man och backar resolut tillbaka utan att bry sig om

att det kommer bilar bakom! Genom Godby på 50-sträcka gick det allt annat än 50...

Tydligen lika illa i Haraldsby där en stackars katt uppenbarligen fick sätta livet

till bara för denna onödiga "lek". En kisse som säkert är både sörjd och saknad av sina ägare. Om polisen hade haft fartkontroll i till exempel Godby skulle det gett ordent-

ligt klirr i landskapets kassa, för inte kan det väl vara till-låtet att nonchalera trafikreglerna bara för att man har en biltävling?

Trafikant

► LEDIGA PLATSER

NORRA ÅLANDS HÖGSTADIEDISTRIKT

lediganslår

Godby högstadieskola

- 1 Ett heltidsarbetsavtal som **dietkock** från 1.1.2008. Arbetsavtalet tillsätts under förutsättning att ett arbetsavtal som köksbiträde ombildas till dietkock

Förfrågningar: Bispisningschef Berit Lundström-Järfalk tel 431240

Geta kommun.daghemmet Kotten

- 2 Ett **heltidsvikariat som barnträdgårdslärare** vid daghemmet Kotten för i första hand tiden 9.1-9.10.2008

Förfrågningar: Vik. daghemsföreståndare Jenny Husell tel 49330, kotten@aland.net

Sunds kommun Tosarby daghem

- 3 Ett **heltidsvikariat som daghemsföreståndare** vid Tosarby daghem för i första hand tiden 1.1-10.06.2008.

- 4 Ett **heltidsarbetsavtal som assistent** för i huvudsak ett enskilt barn från 7.1.2008

Förfrågningar: Daghemsföreståndare Lisbeth Brunila tel 43882 tosarby.daghem@aland.net / barnomsorgsledare Andrea Sandberg tel 432730 andrea.sandberg@sund.ax

Den som blir vald skall inlämna straffregisterutdrag.

Ansökan skall vara skolkansliet tillhanda **senast 30.11.2007** och inlämnas under adress: Norra Ålands Högstadieskolor, Box 2, 22411 GODBY.

► ANBUD

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

ANBUD

inbegärs på om- och nybyggnation vid Ålands centralsjukhus (Primärvårdsprojektet)

Byggnadsobjektet omfattar om- och nybyggnation vid Ålands centralsjukhus för Primärvården och vissa specialmottagningar.

Separata anbud begärs för byggnads-, VVS- och elarbetena.

Huvudentreprenaden (byggnads-) omfattar samtliga byggnads-, spacklings-, målnings-, mattläggning- och markarbeten.

Byggstart i januari – februari 2008. Byggtid ca 15 månader.

Varje anbudsgivare erhåller en omgång handlingar och tilläggshandlingar erhålles mot självkostnadspris. Enskilda underentreprenörer bekostar sina handlingar.

Kautionen är 300 €.

Underlag och närmare upplysningar kan erhållas från projektledare Erik Hjärne, Godbyvägen 271, Dalkarby, AX 22150 Jomala, tel. +358 (0)18 31134, fax +358 (0)18 31934, e-post: erik.hjarne@vantenn.net

Anbuden skall inlämnas i slutet kuvert och vara ÅHS förvaltningskansli, PB 1091, AX 22111 Mariehamn tillhanda **senast den 15 januari 2008 kl. 14.00**

Kuvertet skall märkas med "Primärvårdsprojektet" Bygg, VVS resp. El.

Förvaltningschef Björn-Olof Ehrnström / planeringskommitténs ordförande

► UTHYRES

EMKARBY SKOLA + PAVILJONG uthyres.

Allt från små till stora utrymmen. Tex för väv-kurser, atlje, gymnastik och förrådsutrymmen.

För mer information kontakta Patrik tel 0400 720 272

► KUNGÖRELSE

Mariehamns stad

Markavdelningen

Följande fordon har såsom hindrande av gatuunderhållet med stöd av LL om renhållning flyttats till område invid Kalmarnäs lager. Fordonsägarna kan avhämta sitt fordon mot erläggande av flyttningskostnad inom förloppet av två veckor räknat från dagens datum. Fordon vilka inom denna tid ej avhämtas kommer att betraktas som skrotfordon och skrotas på renhållningsmyndigheternas försorg.

Bilmärke, _____ registernummer

Mitsubishi MXJ 844
Fiat AGO-950
Huyndai ZFJ-720
Saab FFF 610
Dodge ÅL 739
Ford ÅJF 314
Volkswagen ÅL 3054

För vidare information kontakta Tekniska verken, Markavdelningen Vega Andersson, parkeringsbiträde eller Kaj Herling, arbetsledare tel 5310.

Mariehamn 19.11.2007

Tekniska verken

► ÖVRIGT

SUNDS KOMMUN

Inbjudan

Referensgruppen för uppgörande av kommunöversikt bjuder in alla fast boende och markägare i byarna Strömbolstad, Sibby, Mångstekta och Hulta till en presentation av slutrapporten för kommunöversiktens del 2. Presentationen hålls i Sunds skolas matsal tisdagen den 27 november 2007 kl. 19.00.

Alla fast boende och markägare i byarna Prästgården, Björby, Rosenberg och Brändbolstad inbjuds till presentation av slutrapporten del 1 onsdagen den 12 december 2007 i Sunds skola kl. 19.00

Projektledare Gunda Åbonde-Wikström deltar i bägge tillfällena och efter dessa tillfällen kommer kommunöversikten del 1 och 2 att presenteras för kommunfullmäktige.

Välkomna

Referensgruppen för kommunöversikten

► MÖTEN

Ålands
Socialdemokrater

höstmöte 28.11. kl 19.00 lagtingshuset

Stadgeenliga förhandlingar

Välkomna
Styrelsen

► KUNGÖRELSE

Ålands landskapsregering

Meddelas att kungörelse jämte besväransvinning angående landskapsregeringens beslut den 15 november 2007 att med stöd av 21§ landskapslagen om naturvård (82/1998) godkänna en komplettering av det av landskapsstyrelsen den 27.8.1998 godkända Natura 2000 programmet för Åland finns uppsatt på **landskapsregeringens anslags-tavla och i kommunkansliet i Lemland** från den 25 november 2007.

Handlingarna finns under samma tid framlagda till påseende i landskapsregeringens registratorskontor och Lemlands kommunkansli.

Mariehamn den 15 november 2007

Landskapsregeringen

► SÄLJES

ÅLANDS HÄLSO-
OCH SJUKVÅRD

FETTAVSKILJARE

Ca 2 kubikmeter. Tre år gammal säljes som obehövlig.

Kontakta Bengt Kalmer tel. 535398

► LEDIGA PLATSER

Mariehamns Taxi Ab

Söker en glad, utåtriktad och stresstålig

TELEFONIST

Du tar hand om vår telefonväxel, lättare kontorsarbete samt omvårdnad av våra lokaliteter.

Arbetet är skiftesjobb och du måste vara minst 18 år. Tjänsten är ordinarie med tillträde omgående.

Om du är intresserad kontakta Leif Wärners 0400745069

► LEDIGA PLATSER

Ålands landskapsregering

lediganslår en ordinarie tjänst som

lantbruks- fältmästare

vid Ålands försöksstation.

Behörighetskrav för tjänsten är avlagd examen som motsvarar minst tre års heltidsstudier från högskola inom branschen (agrolag) eller motsvarande.

Kontaktperson: Ulla Boman eller Niklas Söderlund tel. 358-18-329 650.

För ytterligare information hänvisas till www.forsok.ax och www.regeringen.ax

Ansökningshandlingarna skall vara landskapregeringens registratorskontor tillhanda **senast den 14 december 2007 kl. 16.15.**

Ålands landskapsregering
PB 1060,
AX-22111 Mariehamn

Åland ut ur EU

■ **Alla omvalda** och nyvalda politiker borde se till att Åland slipper ut ur EU. I annat fall är de inte värda att kallas politiker. Det blir säkert problematiskt, men det är därför vi valt alla politiker. Se till att vi får lämna EU med det snaraste.

Enda möjligheten/alternativet är att Åland blir självständigt och behandlas som en suverän stat. Vi kan inte ta order från både Bryssel och Helsingfors, det borde till och med våra politiker begripa.

"EU skadar Åland"

► MÖTEN

Ålands Hyresgästförening r.f.

håller

HÖSTMÖTE

i Ålands Hotell- och Restaurangskola torsdagen den 29 november kl 19.00.

- Stadgeenliga förhandlingar
- Årets hyresvärd/fastighetsskötare
- Diskussion och samvaro

Nya och gamla medlemmar välkomna!

Styrelsen

► ENTREPRENADER

Ålands landskapsregering

utbjuder på entreprenad **tillbyggnad av ventilationsrum samt förnyande av ventilation och diverse renoveringsarbeten vid Ålands yrkesskola.**

Arbetet skall utföras under tiden 15.1.2008 till 27.6.2008.

Skilda anbud inbegärs för

- byggnadstekniska arbeten
- VVS-tekniska arbeten
- eltekniska arbeten

Erforderliga anbuds-handlingar erhålles från landskapsregeringens registratorskontor mot en kaution om 150 €.

Anbud inlämnas till registratorskontoret i slutet kuvert **senast den 20.12.2007 kl. 16.15.**

Eventuella förfrågningar kan ställas till projektingenjör Elisabeth Rosenlöf, tel. 25184.

www.regeringen.ax

TV-programmet

onsdag 21 november

7.00 Gomorron Sverige [50446709]	1	10.30–16.00 24 direkt [95710696]	2
10.30–12.15 UR-program [8171808]		17.35 Perspektiv [1830957]	
13.00 Rapport [74841]		Aktualiteter på teckenspråk.	
13.05–14.05 Doobidoo (R) [1050247]		17.55 Eftersnack (R) [33402]	
14.55 Regn [3937044]		18.20 Nyhetstecken [8653518]	
FILM Am drama från 1932. Några passagerare blir strandade på ön		Nyheter på teckenspråk.	
Pago Pago under en epidemi. I rollerna: Joan Crawford, Walter Huston.		18.30 Oddasat [16191]	
16.30 Andra Avenyn (R) [5976]		Samiskspråkiga nyheter.	
17.00 Rapport [53599]		18.45 Uutiset [2966686]	
17.10 Gomorron Sverige [522624]		Finskspråkiga nyheter.	
18.00 Vrakletarna (R) [3191]		18.55 Regionala nyheter [9150131]	
Marinarkeologisk serie.		19.00 Rapport [73605]	
18.30 Krokodill [5112]		19.15 Go'kväll [913247]	
Barnprogram från UR.		Harstena: sensommaren har övergått	
19.00 Bolibompa [6286]		i höst och det har blivit novembemörkt. rogramledare: Anja Kontor. Även i SVT24 senare i dag.	
19.00 Lilla prinsessan [95315]		20.00 Kulturnyheter [97088]	
19.10 Schimpansen Manda [1229131]		Även i SVT1 senare i dag.	
19.15 Konstapel Abel [1680082]		20.10 Regionala nyheter [4640686]	
19.30 Hjärnkontoret [19995]		20.30 Filmkrönikan (R) [5841]	
19.55 Känsliga bitar (R) [4501976]		Recensioner av "Persepolis", "American gangster" och "Evening".	
20.00 Bobster [179]		21.00 Gunnels gröna [2650]	
20.00 Rea [179]		Trädgårdsmagasin. För tio år sedan kom Marie och Gustav Mandelmann till Rörum på Österlen. För att stanna. Del 7 av 8.	
20.30 Rapport med A-ekonomi [150]		21.30 Programstart: Frufritt [9421]	
21.00 Uppdrag granskning [51599]		Svensk realityserie. En liten samisk by töms på fruarna som åker på äventyrsresa till Kenya under tio dagar. Männen blir kvar med jobb, barn och hushållsarbete. Del 1 av 10.	
Samhällsprogram. Del 13. Bredbild.		Bredbild. Även 22/11 och 24/11.	
22.00 Ståupp [36624]		22.00 Aktuellt [6334]	
Humorshow. Del 4 av 8.		22.30 Närbild [5605]	
22.25 Centralskolan [2285063]		Intervjuserie. Del 4 av 8. Gäst: Mikael Persbrandt. Även 23/11.	
Svensk komediserie från 2007. Del 4 av 8. Även 24/11 och 25/11.		23.00 Sportnytt [91370]	
22.30 Grotesco [686]		23.15 Regionala nyheter [9571686]	
Svensk humorserie från 2007. Del 4 av 8. Journalisten Berggrens hela värld sätts på ända när han själv blir utsatt för undersökande journalistik.		23.25 Kulturnyheter [5732112]	
23.00 Studio 60 on the Sunset Strip [10082]		23.27 Eftersnack [208198266]	
Am dramaserie från 2006. Del 13 av 22. Samtidigt som Danny och Jordan fortfarande är utelåsta, fortsätter banketten till Harriets ära.		Regional pratshow. Även 22/11.	
23.45 The newsroom [7135402]		23.50 Zapp Europa [4829537]	
Kanadensisk komediserie. Del 3 av 6. George håller, med stulen doktorsavhandling, en gästföreläsning.		Reportageserie. Europa bortom storpolitiken, ekonomin och katastroferna. Del 8 av 10. Även 24/11 och 25/11.	
0.10 Rapport [1291667]		0.20 Emigranterna (R) [14759]	
0.20 Kulturnyheter (R) [1280551]		0.50 Sverige! (R) [4572551]	
0.30 Predikanten (R) [4721803]		1.35–2.05 Mötet (R) [4297803]	
1.30–7.00 SVT24 [52794551]			

7.30 Beverly Hills [2628421]	3	6.30 Äntligen hälsa – yoga (R) [5621150]	4
8.25–8.55 Home and away [9052421]		6.50 Nyhetsmorgon [98464119]	
9.55 Montel Williams show [7330150]		11.00 Nyheterna [184624]	
10.50 Våra bästa år (R) [5345518]		11.05 Efter tio [3213547]	
11.40 Oprah Winfrey show (R) [6816421]		12.00 Nyheterna [285792]	
Amerikansk pratshow.		12.05 Efter tio [2740624]	
12.30 Rachael Ray [1824112]		12.30 Jackpot [1855082]	
13.25 Momento [7204841]		13.25 Hem till gården [494565]	
13.50 Våra bästa år [6171537]		13.55 Nyheterna [9571024]	
14.00 Oprah Winfrey show [1790605]		14.00 Direkt: Dagens rätt [873711]	
15.35 Cityakuten [3723518]		14.30 Nya tider (R) [888044]	
16.30 Nanny [223792]		14.55 Doktorn kan komma (R) [1779112]	
17.00 Allt för byn [576421]		15.50 Nyheterna [4919421]	
Svensk realityserie från 2007.		15.55 Dawson's Creek [3259315]	
18.00 Jims värld [291773]		16.45 Kung av Queens (R) [2938773]	
Amerikansk komediserie från 2004-05. Del 7 av 22. Jim hjälper Andy att skaffa sig en snygg kvinna i en bar.		17.10 Tredje klotet från solen (R) [645150]	
18.25 Simpsons [646889]		17.40 Will & Grace (R) [2207131]	
18.55 2 1/2 män [695632]		18.00 That '70s show (R) [233179]	
Am komediserie från 2004. Jake gillar sin mammas nya pojkvän.		18.30 Deal or no deal (R) [367452]	
19.25 Update [3291044]		19.05 Keno [3202150]	
19.30 Sjukhuset [327957]		19.10 Deal or no deal (R) [519112]	
Svensk dokumentärserie från 2007. Överläkaren Urban på akuten tar emot en patient som kan vara mer illa därän än han inser. Även 24/11.		Svenskt underhållningsprogram.	
20.00 Direkt: Fotboll: Sverige-Lettland [35656315]		19.20 Lotto med drömvinsten [173334]	
EM-kval. Från Råsunda i Solna.		19.30 Ekonominyheterna [776889]	
23.00 Close to home [694266]		19.45 Lokala nyheter [960841]	
Amerikansk kriminalserie från 2006-07. Del 20 av 22. Under förarbetet till ett rättsfall avslöjar Annabeth potentiell polis-korruption.		20.00 Nyheterna [315112]	
0.00 Update [687358]		20.30 Veterinärerna [347711]	
0.10 Bones [2315613]		Svensk djurserie.	
Amerikansk kriminalserie från 2006. Del 6 av 21. Booth och Brennan utreder ett dödsfall som orsakats av en explosion på ett Miamihotell.		21.00 Bonde söker fru [672044]	
1.05 Sex and the city [54861209]		Svensk realityserie från 2007. Del 8 av 13. Anders tar med sina tjejer på lerduveskytte. Även 25/11.	
1.40 2 1/2 män (R) [9456025]		22.00 Heroes [323792]	
2.00 The shield [6931290]		22.55 Nyheter [1195686]	
3.15 Missing [5356071]		23.35 Kvällsöppet med Ekdal & Hakelius [4085995]	
4.10 Inre kretsen [9351174]		Debattprogram med Lennart Ekdal och Johan Hakelius. Del 1 av 10. Gäst: porrkungen Berth Milton.	
FILM Amerikanskt drama från 2000 med Susan Ward, Lori Heuring, Matthew Settle.		0.35 Vinnare: V64 [4421193]	
5.50 Los Lopez [6958193]		1.10 Jordan, rättsläkare (R) [2672358]	
6.15–7.00 Ricki Lake [1010700]		2.00 Heroes (R) [9522483]	
		2.50 Natliv [2793803]	
		3.50 Lost (R) [2019613]	
		4.35 Alias (R) [1811754]	
		5.15 Kung av Queens (R) [2576349]	
		5.40 Lättlagat (R) [6965483]	
		6.05–6.30 Lättlagat (R) [3506342]	

6.00 X3M: God morgon med A-laget	FST5
A-laget tillsammans med Petski, Isa, Anne och Magnus.	
10.00–10.45 Veta	
10.00 Finland (R) Dokumentärserie. Om Finlands geografi. Del 13 av 14. Åland.	
10.15 Poff! Lär dig teckna serier (R) Serietecknandet som metod i det vanliga skolarbetet.	
10.30–10.45 Wir in Berlin Språkserie i tyska. Del 1 av 8. Defne, Nina, Anatol, Nastia och Gregor är huvudpersonerna som tar oss med till sina favoritkvarter i Berlin.	
16.35 Obs	
17.10 5 minuter	
17.14 Kortnytt	
17.15 Zon5: Loppshop (R)	
Jonas får i uppdrag att piffa upp en skoltoalett. Alina och Niklas gör potatisbakelser. Repris från 20/11.	
17.30 Zon5: Sportkampen (R)	
Del 9 av 11. Abseiling. Vem vågar sig ner för den brantaste bergsväggen?	
17.45 Buu-klubben: Pirret	
Del 1 av 2. Femåriga Sara är som femåringar är mest. Hon bor med sin trötta och stressade mamma, som alltid hämtar henne sent på dagis.	
18.15 Tv-nytt	
18.30 Zon5: Park	
Dröm. Var går gränsen mellan dröm och verklighet?	
19.00 Sportmagasinet (R)	
19.30 Krökta rummet	
Vetenskapsmagasin.	
20.00 Tv-nytt	
20.20 Sportnytt	
20.25 Arkivpärlor	
Karl Sahlgrens "En zigenarfamilj i upplösning" från 1971.	
21.00 Spotlight	
21.30 Brottet	
Dansk kriminalserie från 2007. Vem mördade Nanna Birk Larsen? Del 6 av 10.	
22.30 RåFilm 2007	
"Naineälven" av Jakob Nylund och Alfred Backa. "Berättelsen om pojken i trappan" av Anne Nickström.	
23.00 Kvällsnytt	
23.05–23.20 Oddasat	

Pys-sel-Anders lyser upp mörkret med ljusstöpning.

På webben och IPTV
www.24.ax

TV ÅLAND

INFOKANALEN

Håll i er!

Full fart i Ålands mest berömda kök. Nu kommer Forssen med sin sjua. Lätt till fest å la Forss. (Ej Smedsböle)

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ

6.45–10.00 Gomorron. Programledare: Kjell Brändström. **6.50** Beträktelse. Av Bengt Malmberg. Även 20:40. **6.55** Ålandsnytt. **7.00** Aktuellt. **7.30** Ålandsnytt. **8.00** Aktuellt. **8.30** Ålandsnytt. **9.02** Musikpaletten: Visor. **9.30** Ålandsnytt. **9.45** Sagostunden. I dag lyssnar vi till den tredje delen av sagan om Barren som önskade så att det förslog, skriven av Hjalmar Bergman och uppläst av Astrid olhagen. Veckans samtliga avsnitt även fredag 12:30. **10.00–15.00** Mittpådan. Programledare: Tom Wiklund. **10.30** Ålandsnytt. **11.30** Ålandsnytt. **11.40** Musik. **12.00** Aktuellt. **12.10** Musik. **12.15–12.30** Kulturen. Även 17:45 och lördag 9:30. **13.00** Ålandsnytt. **13.03** Lyssnarnas 10 i topplista. Även 18:10. **14.00** Ålandsnytt. **14.03** Skrattsalva. **15.00** Ålandsnytt. **15.03** Jakt och fiske. Programledare: Leif Sundberg. Ring tel 17855 och ställ frågor om jakt och fiske till Ålands Radios expert. Även lördag 10:00. **16.00** Aktuellt. **16.15–17.45** Åland i dag. Programledare: Camilla Karlsson. Nyhetsmagasin med reportage, intervjuer och debatter. **17.00** Ålandsnytt. Även 19:00. **17.45** Kulturen. Repris. **18.00** Aktuellt. **18.03** Ålandsnytt. Även 20:00. **18.06** Musik. **18.10** Lyssnarnas 10 i topplista. Repris från 13:03. **19.00** Ålandsnytt. Repris från 17:00. **19.10** Åland i dag. Repris från 16:15. **20.00** Ålandsnytt. Repris från 18:03. **20.03** Åland i dag. Repris från 17:10. **20.40–20.45** Beträktelse. Repris. **5.30** Musik.

Se det med egna ögon!

www.24.ax

5.55 Ettans morgon-tv [11647112]	till dig [340082]	6.00 Dolt ord [98518]
9.15 Livet i Ballykissangel [4455841]	Minna har bestämt sig för att flytta till sin pojkvän Stefan i Schweiz.	7.00 Frågespel [50334]
10.05 Nöjesrävarna [3599063]	19.00 Prisma Studion [43995]	8.00 Tellus-frågesport [7810082]
10.30 Ilona Rauhala [3792]	Aktuellt om vetenskap.	8.50 Gänget och jag [7634266]
11.00 Tv-nyheter [18082]	19.35 Historia: Den okände soldaten [5924995]	9.15–10.35 Regionala nyheter
11.05 Tillbaka till Aidensfield [9391150]	Hur man identifierade en okänd amerikansk soldat som avled i slaget vid Marne 1918 och hur han fick en värdig begravning i sitt hemland.	10.35 Hjärtan i brand [2317889]
12.00 Dagens rubriker [46605]	20.25 Viking Lotto [4506421]	11.00 Mat med Tina [5029402]
13.00 Tv-nyheter [56727]	20.30 Tv-nyheter och väder [40889]	11.40 Smultronstället [8772773]
13.05 Morgonhjärta [3475889]	20.55 Sporttrutan och V5-tra-vet [9319711]	12.30 Den rätta frågan [67063]
13.40 Tjuren vid hornen [1944334]	21.05 A-studion [3864421]	12.55 Aktuella tvåan [8562452]
14.30 Läkarna [3150]	21.40 A-plus [788228]	13.45 Aktuella tvåan [8774537]
15.00 Tv-nyheter [52808]	22.00 Fjällrinjen: Guds vänner [75179]	14.55 Örtapoteket [3362315]
15.05 Diagnos: Mord [2439063]	I USA uppfattar sig en stor majoritet av befolkningen som kristna. Många troende påverkare vill att de kristna värdena ska synas också i politiken.	15.15 Smakresa: Kylie Kwong [8919334]
15.55 Ordboken [9924773]	23.00 Tv-nyheter [45957]	15.45 Flyttfågelvägen [8907599]
16.00 Pärlor i världens natur [53632]	23.05 K-kont [6454353]	16.15 McLeods döttrar [8948686]
16.05 Den vida naturen: Rusch i Antarktis [6500686]	23.25 K-trappan [868044]	17.00 Bali [20112]
17.00 Tv-nyheter [71995]		17.25 Lilla tvåan [625686]
17.08 Tillbaka till Aidensfield [300875696]		18.00 Den rätta frågan [17624]
Brittisk drama-serie.		Maria Kuusiluoma och Roman Schatz löser dolda frågor.
18.00 Tv-nyheter och väder [2889]		18.25 Hjärtan i brand [5645353]
18.30 Basaren: Mundo [18841]		Nätet dras åt.
18.40 Basaren: Jag kommer		18.50 Tv-nyheter [2974605]

20.00 Jope-show [9808]	2	6.25 Godmorgon Finland [56364518]	7
Del 9 av 10.		9.10 Vad ska vi äta i dag? [1329889]	
20.30 Maria, Maria [8179]		9.15 Hollyoaks [8043686]	
Pratshow med Maria Veitola.		9.45 Rutor [20315841]	
21.00 Seriestart: Karelska kullar [76773]		10.20 Emmerdale [1775792]	
Del 1: Välkommen till Miikkula. Hanna dyker upp med sin hemlighet och gör sig hemmastadd. I rollerna: Laura Birn, Peter Franzén.		10.50 Nöjesnytt [7591841]	
21.50 Tv-nyheter, väder och sport [9949044]		11.00 Köpkanalen [6919150]	
22.05 Den röda tråden [3943995]		13.10 TOP5-frågesport [258334]	
22.50 Bättre skilsmässa [5532266]		13.40 Father of the Pride [469402]	
23.20 Respasset: 6 x Rio de Janeiro [956792]		14.05 Skräckskolan [695841]	
0.05 Tv-spelet OK – den rätta frågan [1971667]		14.35 Intensiven [4468841]	
2.00 Tellus-frågesport [4901990]		15.30 Matstället [512599]	
3.00–4.00 Sudoku [4912006]		15.45 TOP5-frågesport [6035266]	
4.00 Mikämikä-tpeli [4921754]		16.05 Seriestart: Underhållningens 50 i topp [172570]	
5.00 Sudoku [4829342]		16.20 Underhållningens 50 i topp [1911995]	
		16.30 Tupla tai kuitti [595421]	
		17.00 De vackra och de djärva [118976]	
		17.25 Vad ska vi äta i dag? [9731044]	
		17.30 Emmerdale [506537]	
		18.00 Bostäder världen runt [507266]	
		18.30 Rum [582957]	
		19.00 Sjuans nyheter [998911]	
		19.15 Kauppalehtis ekono-	

6.25 Godmorgon Finland [56364518]	miska nyheter [882570]	
9.10 Vad ska vi äta i dag? [1329889]	19.25 Dagens väder [6318063]	
9.15 Hollyoaks [8043686]	19.30 Dolda liv [699686]	
9.45 Rutor [20315841]	20.00 45minuter [308957]	
10.20 Emmerdale [1775792]	21.00 Heroes [361763]	
10.50 Nöjesnytt [7591841]	21.55 Vikinglotto och Joker [3738421]	
11.00 Köpkanalen [6919150]	22.00 Tians nyheter [877082]	
13.10 TOP5-frågesport [258334]	22.20 Resultatrutan [1319599]	
13.40 Father of the Pride [469402]	22.30 Keno [491686]	
14.05 Skräckskolan [695841]	22.31 Top Gear [107535808]	
14.35 Intensiven [4468841]	Ett brittiskt motormagasin som bjuder på nya bilar och andra motorfordon och tuffa tester. Top Gear-teamet utgörs av Jeremy Clarkson, Richard Hammond och James May. Testförare är The Stig.	
15.30 Matstället [512599]	23.40 Boston Legal [6413624]	
15.45 TOP5-frågesport [6035266]	Amerikansk dramaserie.	
16.05 Seriestart: Underhåll- ningens 50 i topp [172570]	0.40 På nätet [3357209]	
16.20 Underhållningens 50 i topp [1911995]	1.10 Nöjesnytt [1307716]	
16.30 Tupla tai kuitti [595421]	1.20 Köpkanalen [11239483]	
17.00 De vackra och de djärva [118976]	1.25 Nikolas nattchatt [6842261]	
17.25 Vad ska vi äta i dag? [9731044]	2.25–6.15 Den rätta [77370193]	
17.30 Emmerdale [506537]	6.15 Köpkanalen [1802700]	
18.00 Bostäder världen runt [507266]		
18.30 Rum [582957]		
19.00 Sjuans nyheter [998911]		
19.15 Kauppalehtis ekono-		

Nyankortsvinnare:
Ingabritt Segefelt Håsselby
Vinner en Sverigelott. Vinsten skickas på posten.

debatt

”De stora evenemangens betydelse för Åland överdrives av de som håvar in storkovan.

ERIK ”SÄLJIS” AHLSTRÖM

Dålig kvalitet inom äldre vården

■ **Man ska** ha respekt för de äldre. Det är de som har byggt upp det samhälle som vi nu klampar runt i och bestämmer över och förändrar. Utan de äldre skulle vi inte ha något, vi skulle inte ens finnas. Förtjänar inte dessa människor vård av god kvalitet? Om vi får leva så ska vi alla bli gamla en dag och hur vill vi ha det då? Hur gärna vi än vill, så går det inte att blunda för problemen inom äldre vården längre, för de finns där och de blir allt större!

Det finns orsaker till varför du ska vara utbildad inom äldre vården. En utbildad närvårdare har gått tre år i skola och fått en massa kunskap om hur du ska ge

vård av god kvalitet. Under hela utbildningen skolas du också i ditt sätt att se på och bemöta människor och deras behov. Du lär dig att hantera konflikter och att se bakomliggande faktorer till människors beteende och hur du ska kunna hjälpa dem i olika situationer. Ett professionellt förhållningssätt utvecklas.

Du lär dig så mycket mera än att tvätta, klä på och mata. Den här kunskapen är mycket viktig för att kunna ge vård av god kvalitet och det är inget man bara vet, det är saker man måste skolas i under en längre tid! Att vårda en människa innebär så mycket mera än att utföra grundvård. Även i grundvården måste du ha en förståelse för varför man gör vissa saker och varför det är

viktigt att göra saker på ett visst sätt.

För att kunna ge en professionell vård av god kvalitet måste man se helheten. Det finns så mycket som är viktigt i helhetssynen som man inte tänker på eller inte ser om man inte har tillräckligt med kunskap.

Det är ledningen som ansvarar för äldre vårdens kvalitet. Det är chefens uppgift att se den enskilde anställdas och hela personalens utvecklingsbehov. Det är också chefen som ska se till att den fortbildning som finns är välplanerad och att den följer organisationens mål.

I dag är det många utbildade som får jobb inom äldre vården eftersom det är

svårt att få utbildade på tjänsterna och det här leder tyvärr till en sänkning av kvaliteten. Ursäkten man ofta hör är ”vad ska vi göra då”? ”Det finns ingen utbildad som har sökt.”

Den här ursäkten är jag så trött på. Det finns faktiskt saker man kan göra, om man vill. Om man inte kan få en utbildad person på tjänsten så måste man väl i alla fall se till att den man anställer får någon form av grundkunskap innan den börjar vårda människor.

Varför ordnar man inte en grundkurs där man lär ut den absolut mest grundläggande kunskapen som behövs för att klara av arbetsuppgifterna? Det borde ju verkligen ligga i

chefens intresse att personalen bemästrar sina arbetsuppgifter. Jag tycker det säger sig självt att om ett arbete ska utföras av en person som har en treårig utbildning, så kan inte en utbildad utföra arbetet på ett lika professionellt sätt, eftersom denna inte har lika stor kunskap.

Det anställs också människor som inte kan svenska och det sänker verkligen kvaliteten, eftersom kommunikationen är ett av de viktigaste redskapen inom vården.

Det finns många problem inom vården, men det största problemet är väl att de flesta känner till problemen men ingen gör något åt dem!

Närvårdare som har tröttnat

Två frågor till Runar K

■ **Två frågor** till **Runar Karlsson** med anledning av vad han sade i lagtinget på måndagen.

1) Hur kan man med tunnel köra från Degerby till Mariehamn på 30 minuter? Jag skulle vilja att Runar Karlsson skissar upp hur en sådan åktur ska gå till.

2) Med vilket mandat kan Runar lova att trafiken från Föglö i framtiden blir gratis med tunnel?

Torbjörn

1. Om det blir södra alternativet

Vägen mellan Degerby och Bråttö bygges om till 90- väg (max hastighet 90 km/h) Eventuellt vissa avsnitt som har 70 km/h. Tunneln är en 70 -väg

Vägen på Lemlandssidan bygges till en 90-väg. Huvudvägen från Rörstorp till Mariehamns stadsgräns är i huvudsak 90- väg med vissa begränsningar till 70 km/h.

Sträckan är ca 40 km

Med en medelhastighet om 70 km/h så åtgår det 34 minuter att köra sträckan.

2. Föglötunneln kommer att klassas som en landsväg. Min åsikt är därför att ingen avgift skall uppbäras. Vad sedan lagtinget beslutar vet jag ej.

Runar Karlsson (c) trafikminister

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ ■ ■ Vad är det för kalender bakom ryggen på förvaltningschef Björn-Olof Ehrnström på bilden i fredagstidningen . Det är år 2007 nu. **Maggfrid.**

■ ■ ■ Jag håller på dej Marja i Sottunga. Dom kan inte få göra hur dom vill med människor. **Stå på dej.**

■ ■ ■ Dagens ris till den äldre mannen som körde längs Torpvägen med ett barnbarn i famnen. Barn under 12 år skall sitta bak i bilen. Har du inget ansvar och förnuft? **0400.**

■ ■ ■ Varför, varför kan man inte köpa färsk rulltobak i Mariehamn? Allt som finns är kruttorrt, t.o.m gråblekt sedan Hedenhös. **040.**

■ ■ ■ Ekoturism? Motsägelsefullt ord. Turism är per definition onödigt resande. **040.**

■ ■ ■ Finns det någon lista som är för kärnkraft som man kan sätta namnet på? **Kolkraft, nej tack.**

■ ■ ■ Natur & miljö. Godbymässan med alla bilburna besökare. Det är godkända utsläpp det eller är det skillnad på sport och massa. Båda ger ekonomisk vinst till samhället. **Mera motorsport.**

■ ■ ■ Vad är det för vindöra som beslutat om varvets slutgiltiga öde? Det liknar ju ingenting att Åland blir utan varv. Skäms! **Jimmy Eriksson.**

■ ■ ■ Svar till Bunny: Det krävs ingen hög social kompetens för att bli polis! Dom tror dom står över lagen bara för att dom är poliser! Föregå med gott exempel är vad dom borde göra! **C.**

■ ■ ■ Det är inte att undra på att sjukvården är dyr. En läkare med så många titlar som XX har. Det är väl en lön för varje titel? **0400.**

■ ■ ■ Det är många singlar nu som är sugna på att de ska ordnas en träff, varför inte fixa till en? **En singel till.**

■ ■ ■ Så den gyllene regeln när man är ”emo” är att då ser man på boll-libompa, ja det kan förklara varför man inte vart någon. **Mvh. Tacksam.**

■ ■ ■ Ja du, Per-Arne Kling, tänk om undantaget fanns till hembygdsrätten för att locka personal till Åland skulle vi kan hända få fler sökande även till primär-närvårdar-sjukskötartjänsterna. Finns säkert andra svärbemannade tjänster som kanske fylldes, men nu har vi ju hembygdsrätten som gäller alla!! **Undantag till alla eller ingen.**

■ ■ ■ Nu blir väl också snipracet under sjödagarna stoppat nästa år? Det är ju inte direkt ”miljövänliga”. **0400.**

■ ■ ■ Du som undrade om singelträff på nätet: **www.singlar.page.tl** (Ålands singelsajt).

■ ■ ■ Polisen som stod med bilen emot färdriktningen nära Västernäs på kvällen och bländade bilisterna, hade aldrig stått på detta vis trots att dom bevisligen stod där. **040.**

■ ■ ■ Intressant det här med läkarbristen efter nyår, man säger att alla patienter med akuta problem nog ska få vård! Ja, det får vi ju hoppas, har för mig att alla som besöker sjukvården behöver vård! Skulle vara bra om man hade råd med privatläkare! **0457.**

■ ■ ■ Håller med om att mjölkbilsreportaget var intressant, trots att jag dricker Arlas mjölk! **0457.**

■ ■ ■ Låt nu ”småflickorna” gå klädda som dom vill! Dom drar ju ner åldersnittet på Janzons café också! **0457.**

■ ■ ■ När 17 ska politikerna vakna upp ur sin dvala? Det är ju fruktansvärt att läsa om vården på Åland! Ge vårdarna den lön de förtjänar, de räddar liv! Det borde värderas mer än ett nytt ekskrivbord i någon politikers rum, eller hur? Så politiker, gör något! I morgon kan det vara din livskamrat som behöver vård. **040.**

■ ■ ■ Första vettiga insändaren av C-G Flink. Tack! **0457.**

■ ■ ■ Turistföretagare i Mariehamn gör det vanliga felet. Blandar alla motorbåtsporier med PokerRun. **0457.**

■ ■ ■ Måste hålla med sign Söndagskväll. Kassörskan Anna B på Kantarellen är supertrevlig. Många borde ta efter hennes sätt. Så Anna, en stor ros till dig! **040.**

■ ■ ■ Är en bil i handen på en tjej lika farligt som ett vapen i handen på en kille? **0457.**

■ ■ ■ Tunnel hit och tunnel dit! Dra in Föglö och förtöj i Slemmern! **A Nonym.**

■ ■ ■ Ni som nöter om Ålands radios sändningar, ni verkar ju bara vilja höra på nyheter ej musik! Ålands radio är ok med det mesta. De kan ju inte sända bara för pensionärer hela dagarna. **Mvh. Daglig nöjd lyssnare.**

■ ■ ■ Turistföretagare i Mariehamn. Spränga ljudvallen på Slemmern med formel-1 båt ger nog eko i mer än 24 länder. Öppna lädret idéer har du ju. Sluta gnälla satsa istället. **0457.**

■ ■ ■ Vem var den snygga killen med svart hår och cykellyktan på 14.50 vid Strandnäs? Jag satt i Sundqvist buss! **0457.**

■ ■ ■ Nog klarar Åland av att höja närvårdarnas, sjukskötarens och läkarnas löner. Det handlar om vilja. Det är roligare att lägga pengar på lyxprylar som uppvärmda fotbollsplaner, kulturhus och golfbanor. Undrar om politikerna är nöjda med sina beslut den dag de är i behov av vård? **0457.**

■ ■ ■ Problemet med flickorna är inte åldern. De närmar sig 20 år. Men tydligen har ingen informerat

dem om att Arken inte är ett red light district! **040.**

■ ■ ■ Tjenare, jag undrar om Anders i GHS är singel? **040.**

■ ■ ■ Vem är tjejen som kör den gula Hondan och jobbar på Kalmar-näs dagiset? **Nyfiken.**

■ ■ ■ Bra att någon äntligen vågar klaga på Ålands radios hemska musik. **Saltvikare.**

NYANS ROS

...och stort tack till **Li** och **Göran** i Jomalaby och till **Johannes** och **Sverker** på ÅCA, som gav oss en minnesvärd och uppskattad dag. Elever och lärare i Lemlands grundskolas åk 1-3.

...till **gänget** som ordnade fest med tema ”Grease”, det var jättekul och lyckat på alla sätt och vis. Vi som ”äkte” Cadillac, hälsar nu och säger tack!

...och tack till den **rara flicka** som steg upp i skolbussen och lät mej få hennes plats. Tanten med kassarna.

ÅM

i mobilfoto

Sänd MMS till 0457-323 44 44

Alla bidrag visas på Nyans hemsida. Klicka på "Bilder – MMS" på startsidan

■ ■ ■ Ett träd vid kanten av Ålandshav. Från **040.**

Passagerarintäkterna går till de största rederierna. Tidtabellerna för stora evenemang är lika tajta som rederiernas tidtabeller och det betyder att de inte vill att turisterna använder pengarna på annat än deras alster.

Under de stora evenemangen finns det inte härberge för riktiga köpstarka turister. Cykelturisterna köper mera i periferin än ovannämnda.

En stor del av turistföretagarnas vinster går till provision åt redarna.

Till sist. Ringeffekterna är inte så ringa, att det inte en ny politik kan framtvinga.

Erik ”Säljis” Ahlström

HÄLGE

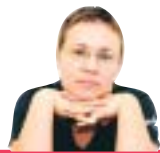
ZITS

” Detta är värdefullast med den konflikt som nu kunde avvärjas: medborgarna har förhoppningsvis fått upp ögonen för världens behov och villkor.

HUFVUDSTADSBLADET PÅ LEDARPLATS

ledare

Nina Fellman
Epost: nina.fellman@nyan.ax
Telefon: 528 441

Mitt i allt

Nina Fellman

Forskning som för utvecklingen rakt framåt

Dagens kolumn innehåller två saker, dels ett viktigt forskningsresultat, dels ett uppiggande recept. Bägge avsedda att hålla er, kära läsare, upprätta genom hela mörka eländiga november.

Forskningsresultatet först.

Enligt docenten **Chris Robert** vid University of Missouri-Colombia är det en bra karriärstrategi att flamsa och fnissa på jobbet. En oseriös fnittrighet är bra både för dig själv och dina arbetskamrater, det förbättrar arbetsklimat, sammanhållningen och kreativiteten. Allra bästa är det, enligt undersökningen, om man skämtar om chefen eller jobbet.

Se där. När vi i förra veckan låg (bokstavligen) på golvet på Nyan för att avfotograferas i olikfärgade strumpbyxor, då var det inte alls bara kul och fjolligt, det var ett led i "organisationens önskan att vara konkurrenskraftig". När vi nästan kissade på oss av skratt över hur det såg ut när man drog upp de obehörliga strumpbyxbenen genom behån för att hålla undan dem, då var det ett viktigt steg i karriärutvecklingen. Alla som var med är (helt seriöst) prima ledarmaterial.

Jag skulle vilja lägga till en kommentar till denna forskningsrapport (Expressen.se försäkrar att flera hundra källor till humor analyserats av de amerikanska forskarna). Som ledare bör man ha distans nog till sig själv för att låta sig skrattas åt. Ett arbetsklimat som tillåter grovkorniga skämt om sina chefer ger ofta en bra arbetsplats där det skrattas mycket.

Så till receptet. Hallon- och banansmoothie. Denna mycket lättlagade vitaminbomb har gjort succé vid några frukostmöten på Nyan, och jag lovar att man åtminstone blir gladare en stund, medan smaken dröjer kvar i munnen.

Du behöver en stavmixer och en skål, två påsar frysta hallon, en banan, apelsinjuice, vaniljyoghurt och honung. Sätt hallon och banan (skalad!) i skålen. Håll över så mycket juice att det nästan täcker samt 2 matskedar honung. Mixa slätt, håll i lagom mycket yoghurt beroende på vilken konsistens du vill ha, och mixa igen. Håll upp i glas och njut. Måttangivelserna är skissartade för att de aldrig blivit nedskrivna. Ibland vill man ha tjockare, ibland tunnare.

Allra bäst är att alla blir väldigt imponerade, trots att man nästan inte gjort någonting.

Och slutligen ett skämt. Fånga, jag vet, men uppiggande. Och kort.

- Varför är alla blondinskämt så korta?
- För att alla män ska förstå dem.

Matchstart. Snart börjat allvaret för vår nya mitten-regering. När de nödvändiga turerna med regeringsprogram och -bildning är avklarade finns en rad frågor som ska lösas snabbt.

Arkivfoto: JONAS EDSVIK

Tidigast på fredag får vi läsa det regeringsprogram som liberalerna och centern gemensamt ska lägga fram med Viveka Eriksson som lan-trådeskandidat och motor.

Upplägget är ambitiöst, både vad gäller tiden och vidden av involverade människor. Man har hört en hel mängd människor, grupper och institutioner, och skriver nu utgående från överenskomna ramar.

Uppenbarligen finns en stark vilja hos liberalerna att denna gång lyckas hålla ihop regeringsbildningen, och de är också den påtagligt mer drivande parten i samarbetet.

Spänningen och ansatsen i det liberala lägret är påtaglig, medan centerns ledamöter tar det mer avvaktande. Lantrådet **Roger Nordlund** förbereder sig på att växla ner från verkställande till sammanhållande och representerande ledare.

Det är väldigt mycket just liberalerna som ska upp till bevis om sin regeringsduglighet, och det är mer än ett parti och en lagtingsledamot som står i kulisserna och spanar efter minsta tecken på svaghet.

Det finns förstås en hel del bumlingar i vägen för ett smärtrfritt regerande, men de kommer knappast att stjälpa processen i detta skede. Sängen är redan bäddad för ett mitten-äkenskap även om det inte är med en brinnande passion bröllopsnatten förbereds.

Utmaningarna kommer när själva jobbet börjar. Här är listan på de svåraste frågorna den nya regeringen har att knäcka.

1. Golfbanan – denna evighetsfråga. Här brådskar det med ett beslut. I centern råder djup oenighet, och det finns ingen tid för ännu en av liberalernas älskade utredningar. Här måste den nya regeringen helt enkelt bestämma. Blir det inget den här gången heller är det faktiskt ett kolossalt svaghetstecken. Centern har ju dock varit med hela vägen till nästan-beslut.

2. ÅHS kostnader kommer på grund av lösningen på vårdkonflikten i riket att rusa iväg. Att hålla i den galopperande kostnads-hästen blir en stor utmaning, särskilt för en minister som likt **Katrin Sjögren** kommer från vårdens verkstadsgolv.

3. Skärgårdstrafiken. Det är både ett regionalpolitiskt och ett ekonomiskt beslut som måste tas, och stora pengar står på spel. Detta är dessutom ett beslut som gärna bör föras till beslut i början av en mandatperiod, innan valfegheten slår till.

4. Gymnasie-reformen. Centern krokade på målsnöret, av rädsla för att förlora valet på Struktur -07. Liberalerna har konsekvent varit emot, med många lärare i ryggen. Nu gäller det att visa att det finns en bättre modell som till rimlig kostnad ger förbättrad valfrihet och svängrum att bibehålla bredden på den åländska utbildningsfloran.

I mångt och mycket handlar det om frågor där centern blir tvungen till en omorientering mot sin tidigare regeringskurs, och där liberalerna ska upp till bevis i frågor de jobbat hårt emot i opposition.

I valdebatterna anklagades liberalerna några gånger för att sakna vilja och riktning. Det är kanske den största utmaningen. Med en sådan spektakulär valseger i ryggen vill vi se **Viveka Eriksson** och liberalerna både våga och vilja regera, i alla frågor.

För centern kommer det att ta tid att hitta ett partiledarskap utan Roger Nordlund, som nära nog vuxit fast i ordförandestolen. Innan det är avgjort kommer centermänniskornas fokus inte att ligga på att verkligen regera, utan på att hänga med, desto mer som det är en verklig framtidsstrid som pågår mellan den konservativa och den mer moderna falangen inom centern.

Nina Fellman

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2006:
7.279 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonssavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Ulf Weman
tfn (018) 528 442
redaktion@nyan.ax
Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax
Familjeredaktör:
Maj-Len Lindholm
tfn (018) 528 449
Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportredaktör: Malin Tillström
tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax
ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef:
Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab, Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER
1.1.2007
Fortlöpande helår..... 164 €
halvår..... 88 €
kvartal 45 €

STOPTIDER FÖR ANNONSER				
Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färgannonser	
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14	
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14	
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14	
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14	
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14	
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12	
Target: onsdagar kl 12.00.				
Tel. 0600-9-1219				

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmäterverket, tillstånd nr 364.

TURLISTA 17.9 – 20.12 2007					
M:HAMN 01.50 2) → 08.00/09.00 2) → 11.00 4)	ÅBO → 12.55 L → 17.00/18.30 → 23.20 L	M:HAMN 04.25 → 09.30 /17.00 → 23.45 13.05 L 2) → 18.15 /19.15 1) → 23.30 L → 06.00 3)/07.30 K → 10.50	STOCKHOLM 09.30 /17.00 → 23.45 13.05 L 2) → 18.15 /19.15 1) → 23.30 L → 06.00 3)/07.30 K → 10.50	M:HAMN 04.25 → 09.30 /17.00 → 23.45 13.05 L 2) → 18.15 /19.15 1) → 23.30 L → 06.00 3)/07.30 K → 10.50	M:HAMN 04.25 → 09.30 /17.00 → 23.45 13.05 L 2) → 18.15 /19.15 1) → 23.30 L → 06.00 3)/07.30 K → 10.50
M:HAMN 23.55 → 09.55/17.00 → 04.15	H:FORS → 04.15	M:HAMN → 04.15	L = Långnäs K = Kapellskär		

LEDIGT ANNONS-UTRYMME

Kontakta Nya Ålands annonsavdelning tel. *23 444 annons@nyan.ax

Nya Åland ☆☆☆

Grattis! Ta med bilen gratis!

Ta med dig bilen gratis när du åker med 8.30-turen!* På returen njuter du av julbordet, underhållningen och fyndar i taxfreebutiken.

*Gäller personbil 16/11–31/12 2007.

Turista t.o.m. 24/4 2008:
Från Eckerö alla dagar 13.30, 18.30, fre–mån även 8.30 (lokala tider).
Från Grisslehamn alla dagar 10.00, 15.00, tors–sön även 20.00.
Ej trafik 24–25/12.

ECKERÖ LINJEN
Boka på tel. 28.300 eller www.eckeroelinjen.ax

BIRKA PARADISE

Alla dagar M:hamn 10.00 ⇒ Sto 15.45

Sönd-tisd 18.00 ⇒ M:hamn 02.00
Onsd-lörd 18.00 ⇒ M:hamn 03.30

BIRKA CRUISES

Ö ESPLANADG. 7. TEL: 27027 FAX: 15118 www.birkaline.com

TALLINK

Sthlm - Mariehamn - Tallinn

18.00 – 00.50 → 01.00 – 10.00
10.00 – 05.00 → 04.50 – 18.00

Torggatan 14, tel 16 711. www.tallinksilja.fi
Check-in senast 30 min. före avgång

ÅRSKORT 10€!
Ger rabatt på resor till Tallinn, kom in så berättar vi mera!

ÅLANDSTRAFIKEN 20.8–31.12.2007

Mariehamn–Kapellskär, Kapellskär–Mariehamn

TRAFIKEN INSTÄLLD TOM 22.11

Med anledning av detta vill vi särskilt lyfta fram avgångarna kl 01.10, 04.35, 10.15, 14.25 från Åland–Stockholm.
Från Stockholm–Åland vill vi gärna tipsa er om avgångarna kl 07.45, 16.45, 18.00, 20.10

Vänligen kontakta Viking Lines resebutik för alternativa avgångar, tel 26 211

ÅLAND–STOCKHOLM dagligen

ÅLAND	STOCKHOLM
01.10 L	06.30
04.35 M	09.40
10.15 M 2)	15.30
14.25 M	18.55
14.10 M	07.45
23.35 M	16.45
07.45 M	18.00 2)
03.20 L	20.10

ÅLAND–FINLAND dagligen

ÅLAND	ÅBO	H:FORS
03.30 L	07.35	
14.25 M	19.50	
23.45 M		10.00
14.10 M	08.45	
01.00 L	21.00	
04.25 M	17.30 3)	

2) Reservation för charteravgång
Reservation för charteravgångar, kontakta vår resebutik för info. 3) Julkryssning med annan avgångstid, kontakta vår resebutik. Jultrafiken: kontakta vår bokning!

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. (i M:hamn 20 min. vid avg. kl 07.00 och 08.00) före ord. avg. Transfer Mariehamn (Storag. 2)–Långnäs 1 timme före avgång, även Långnäs–Mariehamn, 12 EUR/person.

M=Mariehamn L=Långnäs
Boka alltid din resa!
VIKING LINE
Storagatan 2, tel 260 11, bokn. 262 11
www.vikingline.ax

RING SÅ KÖR VI!

DAGLIG LASTBILSTRAFIK till och från Åland. Tel. 24 111

SAMTRANS

dagens ålänning | **vädret** | **dagens rätt**

”Aldrig mera skärgården, sa jag”

”Aldrig mera skärgården!” Så sa **Tiina Eriksson** en gång i tiden.

Hon växte upp i Sottunga. I ungdomen flyttade hon till Mariehamn och runt på några andra ställen på fasta Åland. Men nu har hon ångrat sig. Hon sitter på skärgårdsfärjan Alfågeln på väg till hemmet i Brändö Lappo, där hon är fast rotad numera och där hon småningom ska bygga sig ett hus.

– Det kändes som att komma hem, när vi flyttade ut till Lappo för sju år sedan, säger hon.

Fyra killar han hon att hålla koll på där hemma. Först och främst mannen **Jonas Thörnroos**, och så pojkarna **Filip Eriksson**, 10 år, samt fyraåringen **Viktor** och ettåringen **Leo**, båda med efternamnet **Thörnroos**.

På färjan kopplar hon av med ett handarbete. Hon broderar texten ”Tryggare kan ingen vara...” på en bonad.

– Skärgården passar min livsrytm, konstaterar hon i dag. Jag vill ha nära till allt och tillgång till lugnet. Att hålla på och stressa runt som de gör i stan såg jag aldrig att det var någon poäng med.

Vad arbetar du med?
– Jag och Jonas driver Pellas gästhem, öppet året om med 42 bäddar, en del är lägenheter för självhushållning.

Vilka är det som kommer?
– Det är olika konferenser och gruppen. Nyligen var det en yogagrupp och förra veckoslutet dök två tyska flickor upp som var på jakt efter tystnaden. Deras projekt var att riktigt lyssna på tystnaden och att se riktigt mörker. De trivdes hos oss.

Broderar på båten.
Tiina Eriksson är på väg hem till Brändö Lappo och passar på att sy några stygn under tiden Alfågeln far över Delet.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Tycker du själv att det är mörkt på Lappo så här års?
– Nja. Det stör mig inte.

Vill du stanna i skärgården nu?
– Ja tack.

Vem vill du hälsa till?
– Jag vill hälsa till Jonas som i veckorna är lärare på Yrkeskolan i Mariehamn. Jag hoppas han längtar hem.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

Onsdag

Stockholm +5/+3 8 0,4m +5/+4 8 0,2m +6/+5 8 0,9m

8/5 temperaturen på dagen/nästa natt 1,7m våghöjden

Torsdag

Stockholm +5/+4 8 1,1m +6/+5 10 1,9m

Fredag

Stockholm +2/-4 9 0,3m +5/+1 9 0,9m

I går kl 14

	temp.	moln.
Jomala	+3	☁
Åbo	+0	☁
Helsingfors	-0	☀
Stockholm	+2	☀

Max/min temp. 13.11 - 20.11. klo 8

	max.	datum	min.	datum
Jomala	+5,9	19.11.	-3,4	17.11.
Åbo	+4,3	19.11.	-8,7	17.11.
H:fors	+4,9	18.11.	-5,6	15.11.

För ett år sedan

	temp.	moln.
Jomala	+6	☀
Åbo	+6	☀
Helsingfors	+6	☀

Utomlands i går

Köpenhamn	+5	Paris	10
Oslo	+0	Wien	+2
Bryssel	10	Madrid	12
Berlin	+2	Rom	14
Moskva	-1	Aten	14
London	+8	Las Palmas	26

Solen i dag

	Upp	Ner
Mariehamn	8:53	15:59
Helsingfors	8:34	15:38
Stockholm	7:56	15:12

Vattenståndet i går kl 14

	Föglö +11 cm	Åbo +10 cm
--	--------------	------------

Värdertjänsten Tel.0600 10600 3,95 /min +Isa

TIPSA 0457-313-4444 **MESSA 0457-323-4444** **RING 018-23444**

ETT SYNLIKT HUSNUMMER

hjälp oss att hitta rätt.

27

Räddningsverket
tel 531 491
www.mariehamn.aland.fi/rv

Vårt julbord står dukat

Söndag 25.11, onsdag 28.11, torsdag 29.11, fredag 30.11, lördag 1.12, söndag 2.12, fredag 7.12, lördag 8.12, söndag 9.12, torsdag 13.12, fredag 14.12, lördag 15.12, söndag 16.12, onsdag 19.12, torsdag 20.12, fredag 21.12, lördag 22.12

SOLTUNA
restaurang & café
Getöbergen
tel. 49 530

Pris 35€
Boka gärna bord
tel 49 530

Välkomna!

SKÖNHETSSALONG Påfågeln

Dagen till ära fyller 2 år idag 21 november

-20% rabatt på ALLA behandlingar och Solarium biljetter

Erbjudandet gäller t.o.m. 30.11.2007

Ålandsv. 32, tel 040 56 57 611
www.pafageln.fi
Öppet må – fre 11-18 eller enligt överenskommelse

Bra idé
Köp presentkort till julen!

HANDSKAR HATTAR MÖSSOR I MASSOR

– även till fyndpriser!
Både för DAMER och herrar

• Fracktillbehör i lager
• Svart kostymväst

Hillings

TORGGATAN 15, TEL. 19 160
vardagar 9.30-17.30, lördagar 10.00-14.00

MARSIPAN ...

... i många olika färger!

6,95€

söta saker

Köpmansgatan 1 tfn 23 688
Öppet onsd-fred 10.00-17.00, lunchstängt 12.30-13.30, lörd 10-14. Välkommen in!

DATA GROUP

brother

HL2030 Brother Laserskrivare

HL-2030 är en kompakt designad laserskrivare som lätt får plats på skrivbordet eller hyllan. Trots det lilla formatet får det plats med hela 250 ark och utskriftshastigheten är på 16 sidor per minut. Den är kompatibel med både PC- och Mac-system.

MKAB.com

Skarpansv. 26, tel 13 536, fax 16 566
Öppet: vardagar 8.30-17.00

Pris: **99€** (149,-)

datorer • nätverk • skrivare • kopiatorer • service • kassasystem • kontorsmöbler • kontorsmaterial

HESTRA JOB

Smidig getskinshandske med ruggat nylon foder för en behaglig känsla. Isolering Thinsulate C40. Förstärkta fingrar och tumme, överhand i nylon

9,-

HOLMBERGS
TEKNIK • KVALITET •

Godbyvägen tfn 23 555 www.holmbergs.ax